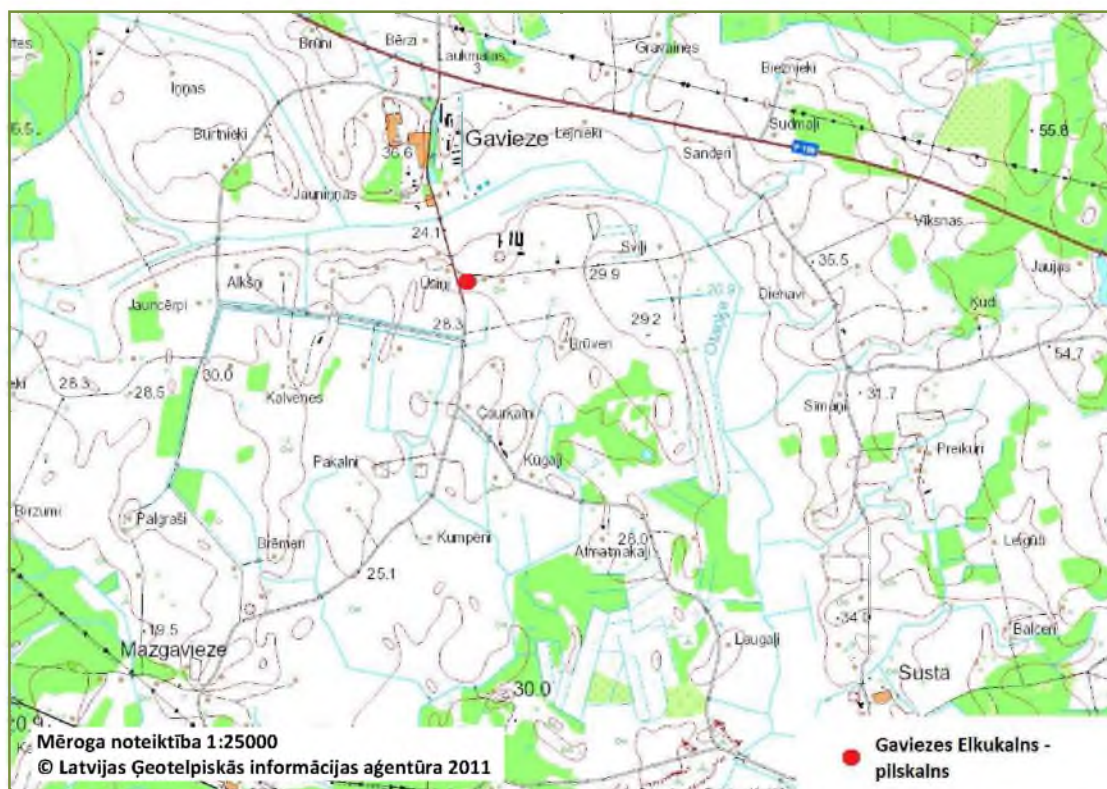

2.8. Gaviezes Elkukalns - pilskalns

Valsts nozīmes arheoloģiskais piemineklis, valsts aizsardzības Nr. 1329.

Atrašanās vieta: Grobiņas novads, Gaviezes pagasts, pie Elkukalnu mājām.

Zemes īpašums Pilskalns Elkukalni, kadastra Nr. 64560010124

154.attēls. Pieminekļa novietojums

Gaviezes Elkukalns zināms kopš 20.gs. sākuma. To uzmērojis un aprakstījis E.Brastiņš (E.Brastiņš. Latvijas pilskalni. I. Kuršu zeme. – R., 1923. – 101.-102.lpp.). Ekukalnā nav veikti arheoloģiskie izrakumi, taču, spriežot pēc lokalizācijas un veidojuma, tas uzskatāms par senu kulta vietu vai pilskalnu. Senvieta tiek saukta arī par Elkas kalnu, Elka kalnu.

Gaviezes muižas sadalīšanas dabos¹ pēc Latvijas valstiskās neatkarības iegūšanas Elkukalns izdalīts kā atsevišķs 0,74 ha liels zemes gabals (52F). Savukārt mērnieks, kurš veicis šos darbus, rakstījis šādi: „Elka kalns izdalīts laukā no saimniecībām kā vēsturiska un jauka vieta. Ne visai augsts, bet reljefi no apkārtnes pacēlies kalns apaudzis ar lielām eglēm, pēc vietējo teikām – sirmajos laikos te bijusi kulta vieta.”²

Gaviezes Elkukalns atrodas ap 500m uz D no kādreizējās Gaviezes muižas, ceļa malā, kas ved no Gaviezes centra uz Gaviezes staciju. Tas situēts plašas Otankas upītes senlejas R krastā neliela zemes pacēluma A galā. pēc E.Brastiņa domām, tas ir mākslīgi veidots 4-6m augsts noapaļota trīsstūra formas paugurs, kura plakums ir ap 40-50m. Nogāzes stāvas. Plakuma reljefs nelīdzens, taču nav saskatāmi pilskalniem raksturīgie valņi. Nav konstatēts arī izteikts mītņu slānis, kas liecinātu par ilgstošu apdzīvotību, tā biežums vietām sasniedz 0,5m, satur ogles, degušu mālu. 19.gs. septiņdesmitajos gados Elkukalns apstādīts ar kokiem. Otrā pasaules kara laikā kalna DA nogāzē izveidoti 6 taisnstūrveida ierakumi, A stūrī – saimniecības ēkas.

Mūsdienās Elkukalns ir apaudzis kokiem, pamežs iztīrīts, bet A malā sabērti sadzīves atkritumi, uzbūvēti šķūņi u.c. saimniecības ēkas.

¹ Latvijas Valsts vēstures arhīvs, 1679.f., 172.apr., 1105.l.

² Turpat, 16.lpp.

155.attēls. Gaviezes Elkukalns – pilskalns. No ZR R.Ritums, 2011	
156.attēls. Gaviezes Elkukalns – pilskalns. No R R.Ritums, 2011	

157.attēls. Gaviezes Elkukalns – pilskalns. No DA R.Ritums, 2011	
158.attēls. Gaviezes Elkukalns – pilskalns. Ar rakumiem postītā A nogāze. No ZA R.Ritums, 2011	

Gaviezes Elkukalns kā arheoloģisks piemineklis izceļas arī ar ainaviskām vērtībām. Apkārtnes reljefā tas lokalizējams atsevišķi nodalītā uzkalnā, vienā zemes īpašumā. Elkukalns daļēji postīts Otrā pasaules kara laikā.

Elkukalna aizsardzības pasākumu nodrošināšanā arheoloģiskā pieminekļa vizuālās uztveramības nodrošināšanai ir būtiska nozīme. Apdraudējumu var radīt saimnieciskās aktivitātes, kas saistītas ar zemes reljefa izmaiņām, būvdarbi. Apkārtnes ainava vairāku zemes īpašumu robežās ir saimnieciski pārveidota. Elkukalna A pusē atrodas Elkukalnu mājas un augļu dārzs, D un Z pusēs – plaši, meliorēti tīrumi, uz R no kalna – Ūsiņu saimniecība. Elkukalns ir augstākā vieta plašā apkārtnē, tā ir ainavas vizuālā dominante, levērojot arheoloģiskā pieminekļa aizsardzības prasības, Gaviezes Elkukalna aizsardzības zonas robežas noteiktas pa vairāku zemes īpašumu robežām un teritorijām. Aizsardzības zonā iekļauta arī vietējās nozīmes ceļa posms uz Z no Elkukalna (kadastra Nr. 64560010238), kas nodrošinātu servietas aizsardzību gadījumā, ja tiktu veikts ceļa remonts vai rekonstrukcija, kas saistīta ar zemes reljefa izmaiņām. Aizsardzības zona noteikta, ņemot vērā arheoloģiskā pieminekļa specifiku un zemes reljefa īpatnības. Aizsardzības zonā pilnībā iekļaujas paugurs, kur lokalizēts arheoloģiskais piemineklis, tā nodrošina pieminekļa aizsardzību un vizuālo uztveramību.

159. Aizsardzības zonas grafiskais attēls

Gaviezes Elkukalna – pilskalna aizsargjoslas (aizsardzības zonas) robežpunktu koordinātas:

Robežunkta apzīmējums	Koordinātas
A	x=264687; y=333147
B	x=264684; y=332971
C	x=264466; y=333036
D	x=264463; y=333142

Gaviezes Elkukalna – pilskalna aizsargjoslas (aizsardzības zonas) robežu apraksts:

Robežas apzīmējums	Apraksts
A-B	robeža vilkta A-R virzienā pa pļavu (zemes īpašums pie Elkukalniem kadastra Nr. 64560010230) līdz vietējās nozīmes ceļa Gavieze-Gaviezes stacija (zemes īpašums V 1225, kadastra Nr. 64560010250) A robežai, robežas garums 176m
B-C	robeža sakrīt ar vietējās nozīmes ceļa Gavieze-Gaviezes stacija (zemes īpašums V 1225, kadastra Nr. 64560010250) A robežas posmu, robežas garums 228m
C-D	robeža vilkta pa iedomātu līniju R-A virzienā pa zemes īpašuma Kohi (kadastra Nr. 64560010259) teritoriju un zemes īpašuma Elkukalni (kadastra Nr. 64560010123) teritoriju, pa tīrumu un augli dārzu līdz zemes kadastru Nr. 64560010123 un Nr. 64560010215 robežu krustpunktam, robežas garums 106m
D-A	robeža vilkta pa iedomātu līniju D-Z virzienā pa zemes īpašuma zemes īpašuma Elkukalni (kadastra Nr. 64560010123) teritoriju, pa augļu dārzu, šķērso vietējās nozīmes ceļu (zemes īpašums Elkukalns Krauzes, kadastra Nr. 64560010238) un pa pļavu (zemes īpašums pie Elkukalniem kadastra Nr. 64560010230), robežas garums 224m

Aizsardzības zonu raksturojošie fotoattēli:

160.attēls. Gaviezes Elkukalna – pilskalna aizsardzības zonas robeža posmā D- A- B. No DR R.Ritums, 2011	
161.attēls. Gaviezes Elkukalna – pilskalna aizsardzības zonas robeža posmā B-C. No Z R.Ritums, 2011	
162.attēls. Gaviezes Elkukalna – pilskalna aizsardzības zonas robeža posmā C-D. No R R.Ritums, 2011	

163.attēls. Gaviezes Elkukalna – pilskalna aizsardzības zonas robeža posmā D-A. No D R.Ritums, 2011	
164.attēls. Gaviezes Elkukalna – pilskalna aizsardzības zonas robeža posmā A-D. No Z R.Ritums, 2011	

Ieteikumi:

Gaviezes Elkukalns – pilskalns nav iekļauts tūrisma aprītē. Ņemot vērā tā labo saglabātību, labo pieejamību, tuvumu bijušajam Gaviezes muižas kompleksam un ainavisko pievilcību, tas būtu popularizējams kā apskates objekts. Vēlams uzstādīt informatīvu norādi (pašlaik kalna ZR malā novietots dekoratīvs kokgriezums ar senvietas nosaukumu).

Nepieciešams likvidēt sadzīves atkritumu kaudzes, sakopt nogāzi, kas vērsta pret Elkukalnu māju pagalmu. Pieminekļa labākai vizuālai uztveramībai vēlams likvidēt (vai ievērojami retināt) krūmus un kokus ceļa malā uz Z no Elkukalna.

Aizsardzības zonas teritorijā kā galvenā prasība jāievēro nepieciešamība saskaņot ar Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekciju jebkuru saimniecisko darbību, kas saistīta ar zemes reljefa izmaiņām (dziļāk par 0,30 m), būvniecību, meliorāciju. Līdzšinējā saimnieciskā darbība aizsardzības zonā var tikt turpināta. Vietas dabiskā kopšana, nepielietojot mežizstrādes tehniku, ir atļauta un vēlama.

2.9. Vārtājas pilskalns ar senpilsētu

Valsts nozīmes arheoloģiskais piemineklis, valsts aizsardzības Nr. 1331.

Atrašanās vieta: Grobiņas novads, Gaviezes pag., pie Kalneniekiem un Znotēniem

Zemes īpašums Vārtājas pilskalns, kadastra Nr. 64560050033

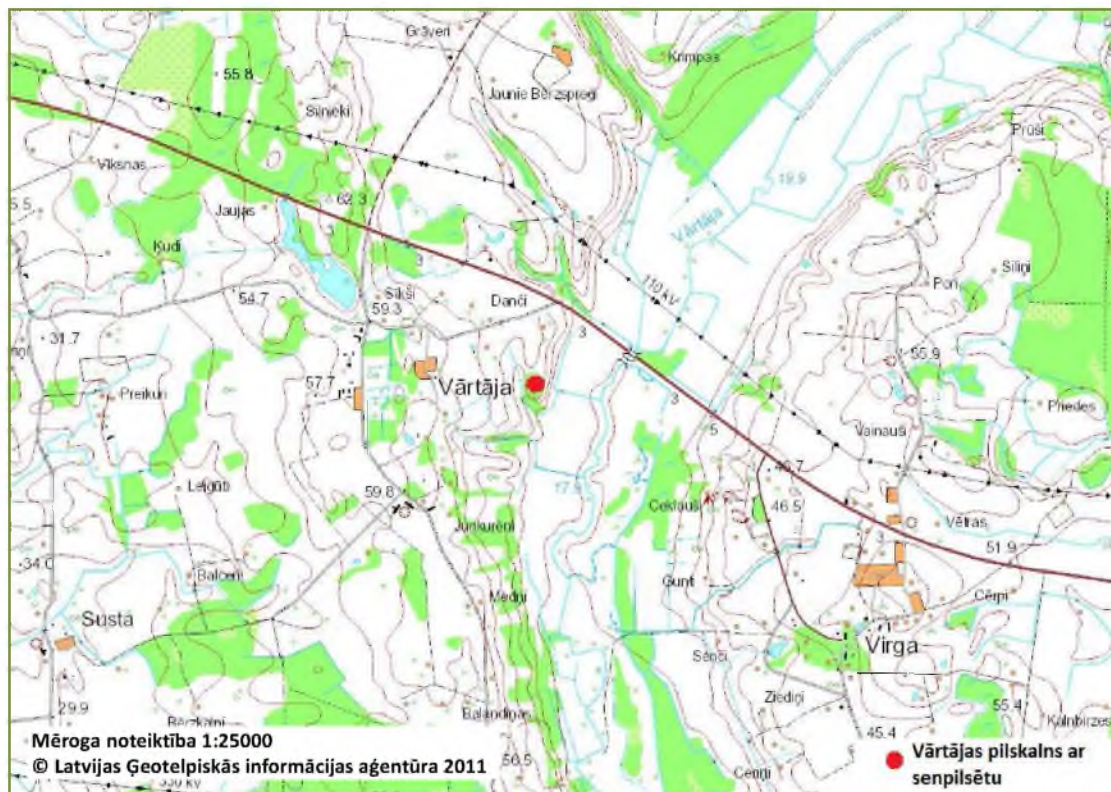
Upeslīči kadastra Nr. 64560050028; kadastra Nr. 64560050096

Znotēni kadastra Nr. 64560050004

Krievi kadastra Nr. 64560050032

Pašvaldības zeme kadastra Nr. 64560050059; kadastra Nr. 64560050056; kadastra

Nr. 64560050060; kadastra Nr. 64560050005

165.attēls. Pieminekļa novietojums

Vārtājas pilskalns, saukts arī par Elkas kalnu, zināms vismaz kopš 20.gs. sākuma. To uzmērojis un aprakstījis E.Brastiņš (E.Brastiņš. Latvijas pilskalni. I. Kuršu zeme – R., 1923. – 93.-94.lpp.). Pilskalns nav arheoloģiski pētīts. Aizsardzības izrakumi veikti 1963.g. P.Steipiņa vadībā Vārtājas upes palienē uz A no pilskalna, atsedzot 3 mītņu vietas. P.Steipiņš konstatēja, ka te pastāvējusi plaša 5.-13.gs.senpilsēta. 1979.g. pilskalnu apmeklēja A.Vasks, viņš norādījis, ka pilskalna D pusē saglabājušās dambja paliekas, blakus pilskalnā – Z un arī A pusē pastāvējušas apmetnes. 1991.g. pilskalnu apsekojis J.Asaris, konstatējot, ka austrumu senpilsētas platība ir vismaz 100x200m liela. 1979.g. tas bijis viens no vismazāk apaugušajiem kuršu pilskalniem.

Vārtājas pilskalns atrodas plašās Vārtājas upes senlejas A krastā, ap 300m uz D no Vārtājas Kalnenieku mājām un ap 700m uz DR no Grobiņas-Priekules autoceļa (P 106) tilta pār Vārtāju. Tas izveidots zemes ragā, ko veido augstais un stāvais Vārtājas senkrasts un ZR-DA virzienā orientēta straute grava. Pilskalna nogāzes mākslīgi pastāvinātas, ap 10-15m augstas. Pilskalna A malā ap 3m plata terase, DR pakājē – dambis (platums ap 3m, garums ap 10m), kas kādreiz aizsprostojis gravu. Pilskalns bijis spēcīgi nocietināts: pret senleju vērstajā D galā līdz 5m augsts valnis, Z galā ap 7-8m augsts un 50m garš valnis, no tā uz Z tikpat dziļš un ap 70m garš grāvis. Aiz tā Z virzienā vēl divi zemāki, izplūduši un noarti vaļņi. Pilskalna plakums ap 60x90m liels, orientēts Z-D virzienā. Plakuma D galā vaļņa pakājē avots ar noteku uz straute

gravu. Pilskalns Z pusē pastāvējis ap 200x150m liela senpilsēta vai priekšpils, par ko liecina izteikti tumšais mītnu slānis. Apmetne pastāvējusi arī uz A no pilskalns Vārtājas upes palienē. Tās platība vismaz 300x300m, kultūrslāņa biezums sasniedz 1m. Pirmā un Otrā pasaules kara laikā pilskalns A terasē un D malā tikušas izraktas tranšējas un bunkuri, R nogāzē vairākās vietās redzamas zemes nobrukumu vietas.

Pilskalns un apmetņu teritorijas tikušas ilgstoši artas, vēlāk izmantotas par ganībām. Pilskalnā 20.gs.otrajā pusē tikusi izveidota atpūtas vieta. Mūsdienās pilskalns teritorija netiek saimnieciski izmantota, tas apaudzis kokiem, krūmiem un garu zāli, Z apmetne un A terasē tiek izmantota kā ganības, bet apmetne Vārtājas upes palienē tiek arta, tādējādi postot kultūrslāni un salīdzinoši sekli (līdz 30cm) esošās mītnu paliekas.

Vārtājas pilskalns un apmetnes uzskatāms ne vien par izcilu arheoloģisku kompleksu, bet tas izceļas arī ar ainaviskām vērtībām. Apkārtnes reljefā tas lokalizējams ar gravu un senleju norobežotā zemes ragā, bet apmetņu vietas uz Z un A no pilskalns dabā īpaši neizceļas. Pilskalns ar apmetnēm lokalizēts vairāku zemes īpašumu teritorijā. Pilskalns un apmetnes postītas arot.

Interesanta informācija atrodama E.Brastiņa darbā (1923.). proti, tā ir fotogrāfija, kurā pilskalns ir kails, kokiem neapaudzis un patiešām ir visai iespaidīgs, sevišķi raugoties no lejas.

166.attēls. Vārtājas pilskalns ar senpilsētu. No ZA R.Ritums, 2011

167.attēls. Vārtājas pilskalns ar senpilsētu. No Z R.Ritums, 2011

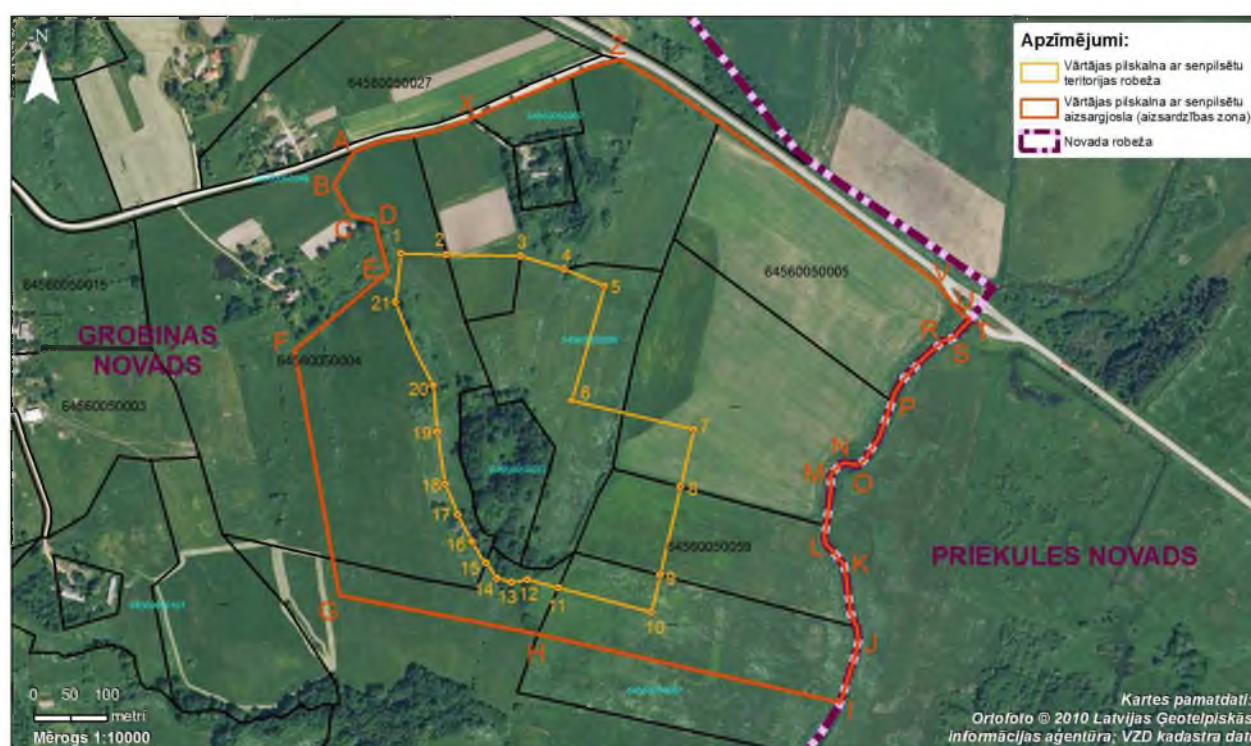
168.attēls. Senpilsētas teritorija Vārtājas pilskalna A pakājē. No ZR R.Ritums, 2011	
169.attēls. Vārtājas pilskalna plakums. No D R.Ritums, 2011	

170.attēls. Iespējamā akas (avota) vieta Vārtājas pilskalna plakumā. No DR R.Ritums, 2011	
171.attēls. Grava ar dambi Vārtājas pilskalna D pakājē. No ZR R.Ritums, 2011	
172.attēls. Dambis - nocietinājumu sistēmas sastāvdaļa Vārtājas pilskalna D pakājē. No ZA R.Ritums, 2011	

Vārtājas pilskalna un apmetnes aizsardzības pasākumu nodrošināšanā pieminekļa vizuālā uztveramība ir ļoti būtiska. Apdraudējumu var radīt saimnieciskā aktivitāte, kas saistīta ar zemes reljefa izmaiņām, meliorācija. Apkārtnes ainava vairāku zemes īpašumu robežās saimnieciski samērā maz pārveidota. Uz Z un ZR no pilskalna atrodas Kalnenieku un Znotēnu māju saimniecības, visapkārt pilskalnam pļavas un ganības, Vārtājas palienē – meliorēti tūrumi.

Pilskalns un apmetnes iekļaujas Vārtājas senlejas ainavā, kam šajā posmā raksturīga plaša ZZA-DDR orientēta ieleja ar stāvām, līdz 20m augstām senkrastu nogāzēm, kuras šķērso strautu gravas. Pilskalns plašā apkārtnē ir augstākā vieta, tas labi redzams no visām pusēm.

Ievērojot arheoloģiskā pieminekļa aizsardzības prasības, Vārtājas pilskalna un apmetņu aizsardzības zonas robežas noteiktas pa vairāku zemes īpašumu teritoriju un robežām. Aizsardzības zonā iekļauts zemes rags, kur lokalizēts pilskalns un Z apmetne, un senkrasta plato, iekļaujot gravu uz DR no pilskalna, līdz vietējās nozīmes ceļam (kadastra Nr. 64560050048), kā arī Vārtājas upes paliene, kur atrodas A apmetne, līdz Vārtājas upei un Grobiņas-Priekules autoceļam. Šāda aizsardzības zona nodrošina pieminekļa arheoloģisko un arī ainavisko aizsardzību.

173. Aizsardzības zonas grafiskais attēls

Vārtājas pilskalna ar senpilsētu aizsargjoslas (aizsardzības zonas) robežpunktu koordinātes:

Robežpunkta apzīmējums	Koordinātes
A	x=263927; y=338579
B	x=263882; y=338552
C	x=263841; y=338576
D	x=263833; y=338607
E	x=263765; y=338626
F	x=263658; y=338499
G	x=263326; y=338560
H	x=263273; y=338829
I	x=263181; y=339240
J	x=263264; y=339265
K	x=263368; y=339244
L	x=263406; y=339218
M	x=263487; y=339226

N	x=263506; y=339245
O	x=263503; y=339263
P	x=263588; y=339310
R	x=263672; y=339381
S	x=263674; y=339392
T	x=263700; y=339416
U	x=263718; y=339394
V	x=263750; y=339370
Z	x=264052; y=338940
X	x=263973; y=338740

Vārtājas pilskalna ar senpilsētu aizsargjoslas (aizsardzības zonas) robežu apraksts:

Robežas apzīmējums	Apraksts
A-B	robeža vilkta pa strautu ZA-DR virzienā zemes īpašuma Znotēni (kadastra Nr. 645600500004) teritorijā, robežas garums 53m
B-C	robeža vilkta pa strautu Z-D virzienā zemes īpašuma Znotēni (kadastra Nr. 645600500004) teritorijā, robežas garums 47,5m
C-D	robeža vilkta pa strautu ZR-DA virzienā zemes īpašuma Znotēni (kadastra Nr. 645600500004) teritorijā, robežas garums 32m
D-E	robeža vilkta pa gravas A malu Z-D virzienā zemes īpašumā Znotēni (kadastra Nr. 645600500004) teritoriju, robežas garums 71m
E-F	robeža vilkta pāri gravai ZA-DR virzienā un pa ganībām zemes īpašuma Znotēni (kadastra Nr. 645600500004) teritorijā, robežas garums 166m
F-G	robeža vilkta pa iedomātu līniju pa plavu ZZR-DDA virzienā zemes īpašuma Znotēni (kadastra Nr. 645600500004) un zemes īpašuma Krievi (kadastra Nr. 645600500032) teritorijā, robežas garums 337,5m
G-H	robeža vilkta pa iedomātu līniju pa plavu ZR-DA virzienā pa zemes īpašuma Krievi (kadastra Nr. 645600500032) teritoriju līdz zemes īpašumu Krievi un zemes īpašuma ar kadastra Nr. 64560050060 unzemes īpašuma ar kadastra Nr. 64560050061 robežu krustpunktam, robežas garums 274m
H-I	robeža sakrīt ar zemes īpašuma ar kadastra Nr. 64560050060 D robežu, robežas garums 421m
I-J	robeža sakrīt ar zemes īpašuma ar kadastra Nr. 64560050060 DA robežas posmu, robežas garums 87m
J-K	robeža sakrīt ar zemes īpašuma ar kadastra Nr. 64560050060 ZA robežas posmu un zemes īpašuma ar kadastra Nr. 64560050059 ZA robežas posmu, robežas garums 107m
K-L	robeža sakrīt ar zemes īpašuma ar kadastra Nr. 64560050059 ZA robežas posmu, robežas garums 48m
L-M	robeža sakrīt ar zemes īpašuma ar kadastra Nr. 64560050059 A robežas posmu un zemes īpašuma ar kadastra Nr. 64560050056 A robežas posmu, robežas garums 82m
M-N	robeža sakrīt ar zemes īpašuma ar kadastra Nr. 64560050056 A robežas posmu, robežas garums 27m
N-O	robeža sakrīt ar zemes īpašuma ar kadastra Nr. 64560050056 DA robežas posmu, robežas garums 19m
O-P	robeža sakrīt ar zemes īpašuma ar kadastra Nr. 64560050056 A robežas posmu, robežas garums 98,5m
P-R	robeža sakrīt ar zemes īpašuma ar kadastra Nr. 64560050005 DDA robežas posmu, robežas garums 111,5m
R-S	robeža sakrīt ar zemes īpašuma ar kadastra Nr. 64560050005 DA robežas posmu, robežas garums 11,5m
S-T	robeža sakrīt ar zemes īpašuma ar kadastra Nr. 64560050005 A robežas posmu, robežas garums 36m
T-U	robeža vilkta gar ceļa P 106 (kadastra Nr. 64560050035) DR malu un sakrīt ar zemes īpašuma ar kadastra Nr. 64560050005 Z robežas posmu, robežas garums 29m
U-V	robeža vilkta gar ceļa P 106 (kadastra Nr. 64560050035) DR malu un sakrīt ar zemes īpašuma ar kadastra Nr. 64560050005 ZA robežas posmu, robežas garums 40m

V-Z	robeža vilkta gar ceļa P 106 DR (kadastra Nr. 64560050035) malu un sakrīt ar zemes īpašuma ar kadastra Nr. 64560050005 ZA robežas posmu un zemes īpašuma Upeslīči(kadastra Nr. 64560050028) Z robežu, robežas garums 526m
Z-X	robeža vilkta gar lauku ceļa (kadastra Nr. 64560050048) DA malu un sakrīt ar zemes īpašuma Upeslīči (kadastra Nr. 64560050028) ZR robežas posmu un zemes īpašuma Upes Sīļi (kadastra Nr. 64560050097 ZR robežu,robežas garums 215m
X-A	robeža vilkta gar lauku ceļa (kadastra Nr. 64560050048) DA malu un sakrīt ar zemes īpašuma Upeslīči (kadastra Nr. 64560050028) ZR robežas posmu un zemes īpašuma Znotēni (kadastra Nr. 645600500004) ZR robežas posmu, robežas garums 168m

Aizsardzības zonu raksturojošie fotoattēli:

174.attēls. Vārtājas
pilskalna ar
senpilsētu
aizsardzības zonas
robeža posmā A-B.
No ZA
R.Ritums, 2011

175.attēls. Vārtājas
pilskalna ar
senpilsētu
aizsardzības zonas
robeža posmā C-D-E.
No Z
R.Ritums, 2011

176.attēls. Vārtājas
pilskalna ar
senpilsētu
aizsardzības zonas
robeža posmā E-F.
No Z
R.Ritums, 2011

177.attēls. Vārtājas
pilskalna ar
senpilsētu
aizsardzības zonas
robeža posmā E-F-G.
Skats uz punktu F.
No DA
R.Ritums, 2011

178.attēls. Grava
Vārtājas pilskalna ar
senpilsētu R pakājē
un aizsardzības
zonas robeža posmā
F-G. No ZA
R.Ritums, 2011

179.attēls. Vārtājas
pilskalna ar
senpilsētu
aizsardzības zonas
robeža posmā G-H.
No DA
R.Ritums, 2011

180.attēls. Vārtājas
pilskalna ar
senpilsētu
aizsardzības zonas
robeža posmā G-H-I-
J. No ZA
R.Ritums, 2011

181.attēls. Vārtājas
pilskalna ar
senpilsētu
aizsardzības zonas
robeža posmā K-L-M-
N-O-P-R-S-T-U.No R
R.Ritums, 2011

182.attēls. Vārtājas pilskalns ar senpilsētu aizsardzības zonas robeža posmā U-V-Z. No R R.Ritums, 2011	
183.attēls. Vārtājas pilskalns ar senpilsētu aizsardzības zonas robeža posmā V-Z. No DA R.Ritums, 2011	
184.attēls. Vārtājas pilskalns ar senpilsētu aizsardzības zonas robeža posmā Z-V. No ZR R.Ritums, 2011	

185.attēls. Vārtājas pilskalns ar senpilsētu aizsardzības zonas robeža posmā Z-X. No ZA R.Ritums, 2011	
186.attēls. Vārtājas pilskalns ar senpilsētu aizsardzības zonas robeža posmā A-X. No R R.Ritums, 2011	

Ieteikumi:

Vārtājas pilskalns un apmetnes ir iekļauts tūrisma aprītē. Ņemot vērā arheoloģiskā kompleksa labo saglabātības pakāpi, labo pieejamību, izcilo vēsturisko un ainavisko vērtību, tā iekļaušana apskates maršrutos būtu arī turpmāk ļoti atbalstāma.

Vēlams informatīva stenda un starptautiski atpazīstamas kultūras pieminekļa norādes novietošana .

Lai uzlabotu pieminekļa vizuālo uztveramību, nepieciešams iztīrīt saaugušos krūmus un pamežu, kritušos koku pilskalnā un tā tiešā tuvumā, teritoriju nepieciešams pļaut.

Aizsardzības zonā kā galvenā prasība jāievēro nepieciešamība saskaņot ar Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekciju jebkuru saimniecisko darbību, kas saistīta ar zemes reljefa izmaiņām (dziļāk par 0,30 m), meliorāciju, būvniecību. Pēc projektu saskaņošanas VKPAI aizsardzības zonas daļā uz DR no gravas malas robežas posmā F-G-H-I var tikt nepieprasīta arheoloģiskā uzraudzība. Vārtājas upes palienē pieminekļa teritorijā nedrīkst veikt dziļo aršanu (dziļāk par 0,30m).

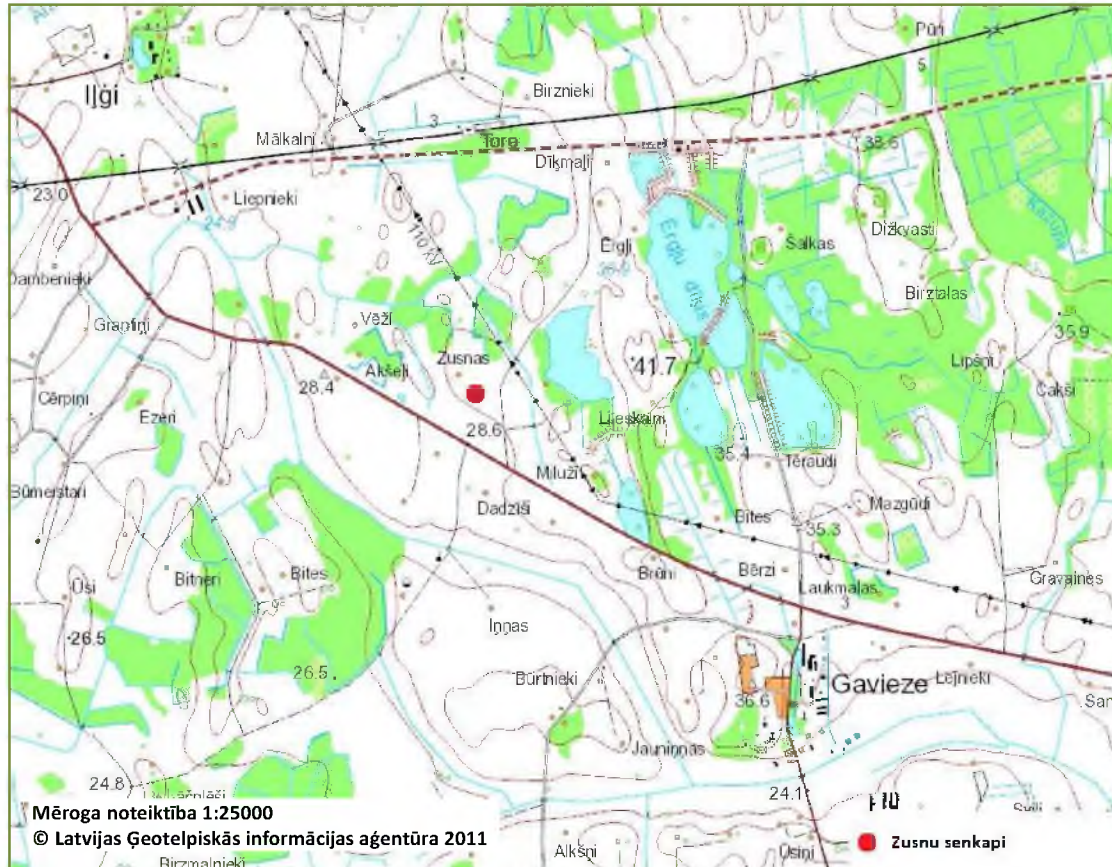
Cita līdzšinējā saimnieciskā darbība pieminekļa un aizsardzības zonas teritorijā var tikt turpināta. Vides sakopšanas darbi, kas nav saistīti ar zemes reljefa izmaiņu un būvniecību, ir atļauti un nepieciešami.

2.10. Zusnu senkapi

Valsts nozīmes arheoloģiskais piemineklis, valsts aizsardzības Nr. 1332.

Atrašanās vieta: Grobiņas novads, Gaviezes pagasts, pie Zusnām.

Zemes īpašumu Zusnas, kadastra Nr. 64560010167 un Jaunkreži, kadastra Nr. 64560010065.

187.attēls. Pieminekļa novietojums

Zusnu senkapi zināmi jau kopš 1929.g. , kad saņemts ziņojums, par to, ka te bijuši apbedījumi. Uzkalniņa tuvumā ticis atrasts akmens cirvis.1929.g. uzkalniņš ticis uzmērīts.

Zusnu senkapi atrodas Grobiņas-Priekules ceļa Z malā ap 120m no tā, ap 150m uz DA no Zusnu mājām. Tas ir atsevišķi stāvošs, gandrīz apaļš uzkalniņš līdzenu lauku vidū. Tā diametrs ap 35m, augstums ap 4m. Nogāzes vidēji stāvas.

Senkapu teritorija netiek saimnieciski izmantota. Uzkalniņš apaudzis lieliem kokiem un lazdām.

Zusnu senkapi uzskatāmi arī par ainavisku vērtību, iekļaujoties tradicionālajā ainavā, kur lauki mijas ar koku puduriem. Apkārtnes reljefā senkapi lokalizējas atsevišķi nodalītā uzkalniņā divos zemes īpašumos. Senkapu teritorija netiek postīta.

188.attēls. Zusnu senkapi. No R R.Ritums, 2011	
189.attēls. Zusnu senkapi teritorija. No DR R.Ritums, 2011	

Zusnu senkapi aizsardzības pasākumu nodrošināšanā arheoloģiskā pieminekļa vizuālajai uztveramībai ir būtiska nozīme. Apdraudējumu var radīt saimnieciskā darbība, kas saistīta ar zemes reljefa izmaiņām, koku izciršana. Apkārtnes ainava divu zemes īpašumu robežās saimnieciski maz pārveidota, tie ir tīrumi ar atsevišķiem koku puduriem.

Ievērojot arheoloģiskā pieminekļa aizsardzības prasības, Zusnu senkapi aizsardzības zonas robežas tiek noteiktas pa iedomātām līnijām zemes īpašumu Zusnas (kadastra Nr. 64560010167) un Jaunkreži (kadastra Nr. 64560010065) teritorijā apmēram 35m no pieminekļa robežas. Šajā teritorijā pilnībā iekļaujas uzkalniņš ar senkapiem un tam piegulošā lauku teritorija. Aizsardzības zona pilnībā nenodrošina arheoloģiskā pieminekļa ainavisko aizsardzību.

190. Aizsardzības zonas grafiskais attēls

Zusnu senkapu aizsargjoslas (aizsardzības zonas) robežpunktu koordinātes:

Robežpunkta apzīmējums	Koordinātes
A	x=266992; y=331008
B	x=266996; y=331133
C	x=267112; y=331127
D	x=267110; y=331006

Zusnu senkapu aizsargjoslas (aizsardzības zonas) robežu apraksts:

Robežas apzīmējums	Apraksts
A-B	robeža vilkta pa pļavu, R-A virzienā, pa zemes īpašuma Jaunkreži (kadastra Nr. 64560010065) teritoriju, robežas garums 125m
B-C	robeža vilkta pa pļavu, robežas garums 116m
C-D	robeža vilkta D-Z virzienā pa zemes īpašuma Jaunkreži (kadastra Nr. 64560010065) teritoriju un pa zemes īpašuma Zusnas (kadastra Nr. 64560010167) teritoriju, pa pļavu un gar ozolu pudura Z pusi, robežas garums 121m
D-A	robeža vilkta Z-D virzienā pa zemes īpašuma Zusnas (kadastra Nr. 64560010167) teritoriju, gar ozolu pudura R pusi un pa pļavu, robežas garums 118m

Aizsardzības zonu raksturojošie fotoattēli:

191.attēls. Zusnu senkapu aizsardzības zonas robeža B-A. No A R.Ritums, 2011	
192.attēls. Zusnu senkapu aizsardzības zonas robeža B-C. No D R.Ritums, 2011	

193.attēls. Zusnu senkapu aizsardzības zonas robeža posmā C-D. No A R.Ritums, 2011	
194.attēls. Zusnu senkapu aizsardzības zonas robeža D-A. No Z R.Ritums, 2011	

Ieteikumi:

Zusnu senkapi nav iekļauti tūrisma aprītē, tomēr, ņemot vērā to labo pieejamību un vizuālo pievilcību, tos varētu iekļaut apskates maršrutos. Vēlama informatīvas norādes uzstādīšana.

Aizsardzības zonā kā galvenā prasība jāievēro nepieciešamība saskaņot ar Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekciju jebkuru saimniecisko darbību, kas saistīta ar zemes reljefa maiņu (dziļāk par 0,30 m), meliorāciju vai apmežošanu. Līdzšinējā saimnieciskā darbība pieminekļa teritorijā un aizsardzības zonā var tikt turpināta. Meža dabiskā kopšana, neizmantojot mežizstrādes tehniku, ir atļauta un vēlama.

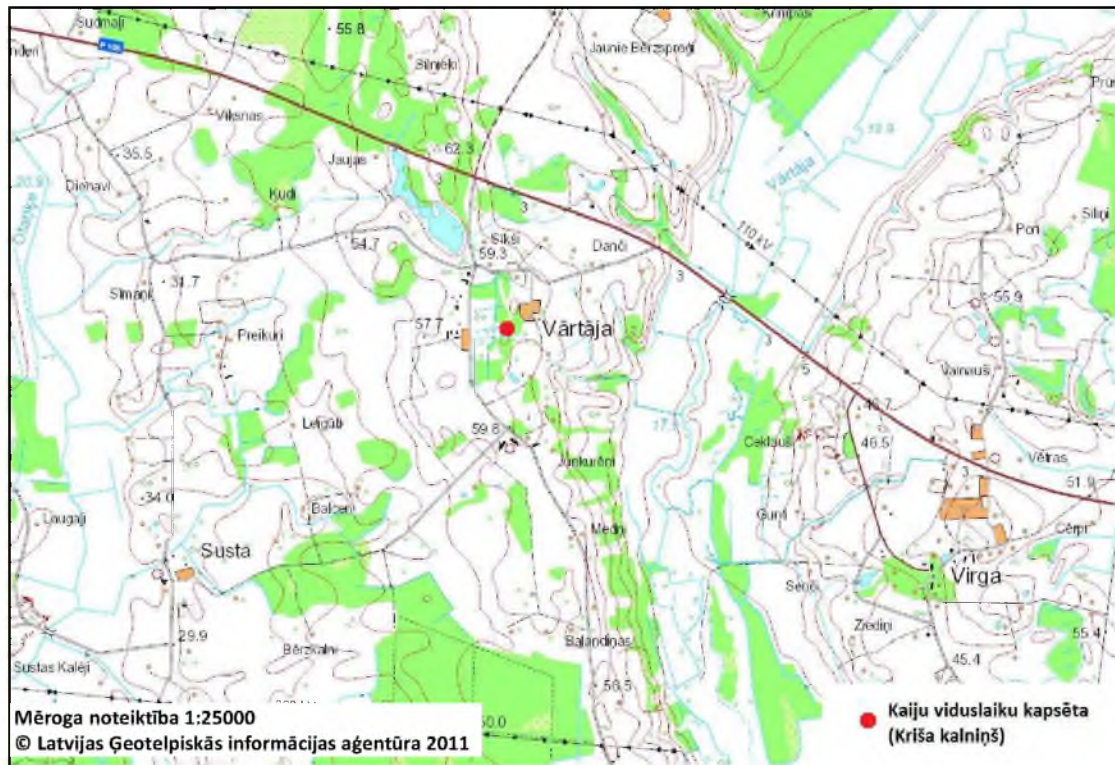
2.11. Kaiju viduslaiku kapsēta (Kriša kalniņš)

Kaiju viduslaiku kapsēta (Kriša kalniņš)

Vietējās nozīmes arheoloģiskais piemineklis, valsts aizsardzības Nr. 1330.

Atrašanās vieta: Grobiņas novads, Gaviezes pagasts, pie Kaijām

Zemes īpašums Sarmaņš, kadastra Nr.64560050094.

195.attēls. Pieminekļa novietojums

Kaiju viduslaiku kapsēta zināma kopš 1924.gada, kad pierakstītas pirmās ziņas, ka te bijusi kapsēta, ap gadsimta sākumu vēl bijuši redzami krusti. Ziņu par atradumiem nav. Tautā saukts par Kriša kalniņu.

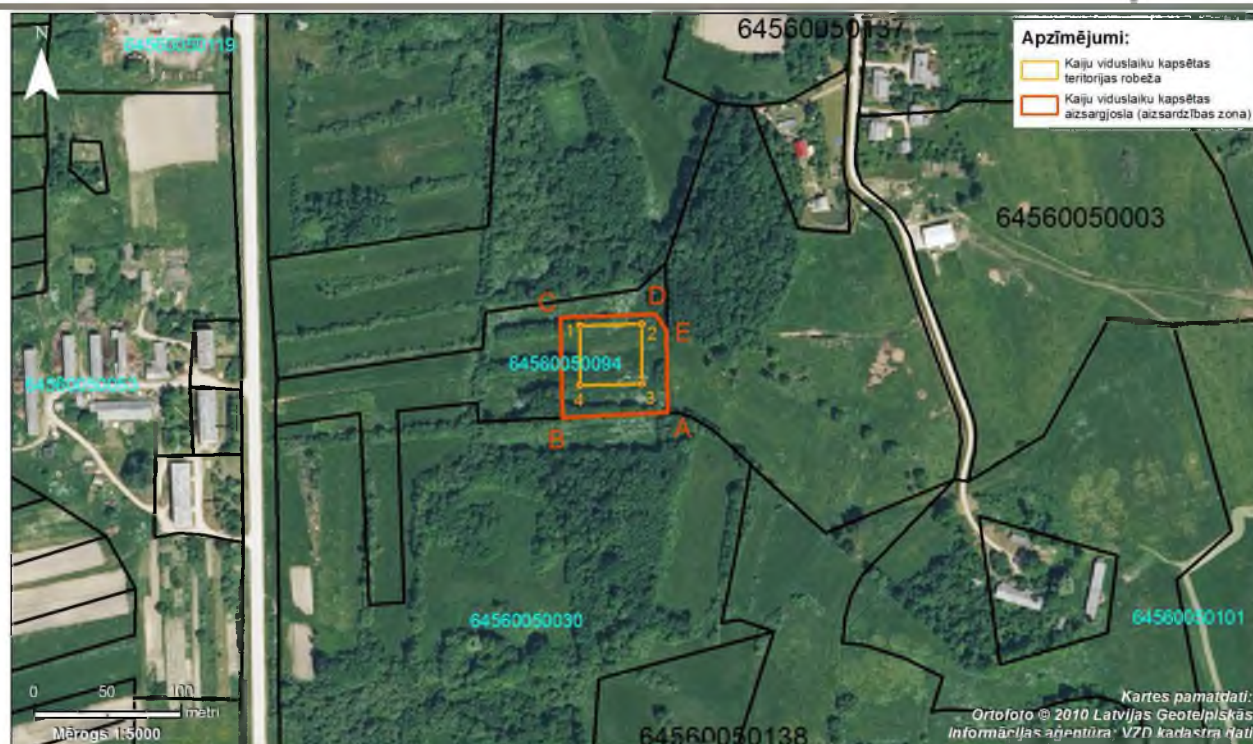
Kaiju viduslaiku kapsēta atrodas ap 250m uz A no Vārtājas centra un ap 300m uz ZR no Kaiju mājām nelielā reljefa pacēlumā. Tas ir A-R virzienā orientēts ap 60x40m liels paugurs, augstums 1-1,5m. Virsma plakana, tajā vairākas iedobes, pāri ved iebraukts ganību ceļš, nogāzes lēzenas. Kapsētas teritorija tikusi ilgstoši apstrādāta, tagad tā tiek izmantota kā ganības.

Kaiju viduslaiku kapsētas teritorija kā arheoloģiskais piemineklis ar ainaviskām vērtībām neizceļas, galvenā kultūrvēsturiskā vērtība – senie apbedījumi – atrodas zem zemes. Apkārtnes reljefā kapsēta lokalizējama nelielā uzkalniņā, kas visai grūti pamanāms vidē. Nav ziņas par postījumiem kapsētas teritorijā.

196.attēls. Kaiju viduslaiku kapsēta (Kriša kalniņš). No R R.Ritums, 2011	
197.attēls. Kaiju viduslaiku kapsēta (Kriša kalniņš). No ZA R.Ritums, 2011	

Kaiju viduslaiku kapsētas (Kriša kalniņa) aizsardzības pasākumu nodrošināšanā arheoloģiskā pieminekļa vizuālās uztveramības nodrošināšana nav būtiska. Apdraudējumu var radīt saimnieciskā darbība, kas saistīta ar zemes reljefa izmaiņām, meliorācija. Apkārtnes ainava vairāku zemes īpašumu robežās ievērojami pārveidota: rakti meliorācijas grāvji, veidoti tūrumi, izcirsti koki vai aizaugušas pļavas.

Ievērojot arheoloģiskā pieminekļa aizsardzības prasības, Kaiju viduslaiku kapsētas (Kriša kalniņa) aizsardzības zonas robežas noteiktas pa zemes īpašuma Sarmaņas (kadastra Nr. 64560050094) teritoriju un robežu, ņemot vērā pieminekļa specifiku un zemes reljefu. Aizsardzības zonā pilnībā iekļaujas nelielais zemes pacēlums, kur lokalizēti apbedījumi, un tam piegulošā teritorija, pilnībā nodrošinot Kaiju viduslaiku kapsētas aizsardzību.

198. Aizsardzības zonas grafiskais attēls

Kaiju viduslaiku kapsētas (Kriša kalniņa) aizsargjoslas (aizsardzības zonas) robežpunktu koordinātas:

Robežunkta apzīmējums	Koordinātas
A	x=263451; y=337962
B	x=263447; y=337890
C	x=263515; y=337889
D	x=263517; y=337953
E	x=263506; y=337961

Kaiju viduslaiku kapsētas (Kriša kalniņa) aizsargjoslas (aizsardzības zonas) robežu apraksts:

Robežas apzīmējums	Apraksts
A – B	robeža sakrīt ar zemes īpašuma Sarmiņas (kadastra Nr. 64560050094) D robežas posmu, robežas garums 72m
B – C	robeža vilkta pa zemes īpašumu Sarmiņas (kadastra Nr. 64560050094) teritoriju D-Z virzienā pa pļavu, šķērsojot meliorācijas grāvi, robežas garums 68m
C – D	robeža vilkta pa zemes īpašumu Sarmiņas (kadastra Nr. 64560050094) teritoriju R-A virzienā gar meliorācijas grāvja Z malu, robežas garums 64m
D – E	robeža vilkta pa zemes īpašumu Sarmiņas (kadastra Nr. 64560050094) teritoriju ZR-DA virzienā gar meža malu, robežas garums 13m
E – A	robeža sakrīt ar zemes īpašuma Sarmiņas (kadastra Nr. 64560050094) A robežas posmu, robežas garums 55,5m

Aizsardzības zonu raksturojošie fotoattēli:

199.attēls. Kaiju
viduslaiku kapsētas
(Kriša kalniņa)
aizsardzības zonas
robeža posmā A-B.
No ZR
R.Ritums, 2011

200.attēls. Kaiju
viduslaiku kapsētas
(Kriša kalniņa)
aizsardzības zonas
robeža posmā A-B.
No ZA
R.Ritums, 2011

201.attēls. Kaiju
viduslaiku kapsētas
(Kriša kalniņa)
aizsardzības zonas
robeža posmā B-C.
No A
R.Ritums, 2011

202.attēls. Kaiju viduslaiku kapsētas (Kriša kalniņa) aizsardzības zonas robeža posmā D-C. No A
R.Ritums, 2011

203.attēls. Kaiju viduslaiku kapsētas (Kriša kalniņa) aizsardzības zonas robeža posmā E-A. No Z
R.Ritums, 2011

Ieteikumi:

Kaiju viduslaiku kapsēta nav iekļauta tūrisma apītē. Ņemot vērā tās visai nomaļo novietojumu, kā arī ainaviski neizteiksmīgo apkārtni, tas arī nebūtu īpaši akcentējams, veidojot apskates maršrutus.

Pieminekļa teritorijā un aizsardzības zonā līdzšinējā saimnieciskā darbība var tikt turpināta. Vietas dabiskā kopšana ir atļauta.

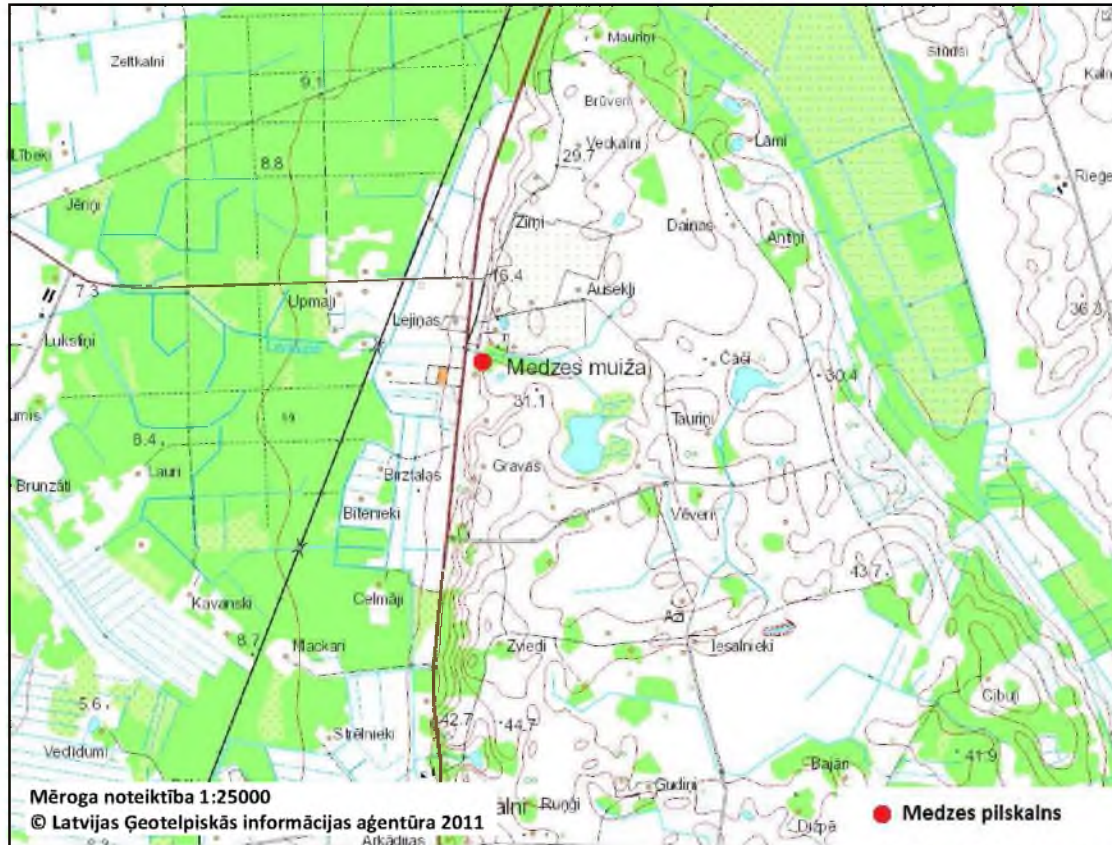
Aizsardzības zonas teritorijā kā galvenā jāievēro prasība saskaņot Valsts kultūras pieminekļu inspekcijā saimniecisko darbību, kas saistīta ar zemes reljefa izmaiņām (dziļāk par 0,30m), meliorāciju. Veicot šādus darbus nepieciešama arheoloģiskā uzraudzība.

2.12. Medzes pilskalns

Valsts nozīmes arheoloģiskais piemineklis, valsts aizsardzības Nr. 1367.

Atrašanās vieta: Grobiņas novads, Medzes pagasts, Medzes parkā

Zemes īpašums Medzes parks, kadastra Nr. 64760010306

204..attēls. Pieminekļa novietojums

Medzes pilskalns zināms vismaz kopš 1941.gada, kad tas aprakstīts un uzmērīts. Pilskalna vietā ticis izveidots 19.gs. būvētās Medzes muižas parks, izlīdzināts plakums, pārveidotas terases.

Medzes pilskalns atrodas ap 100m uz D no Medzes muižas dzīvojamās ēkas Grobiņas-Ventspils šosejas (P111) A malā. Pilskalns izveidots Baltijas ledus ezera senkrastā, zemes mēles R galā. No Z to norobežo dziļa strauta (Lenkupes) grava. Pilskalna ZR galā 19.gs. ticis uzcelts dzirnavu aizsprosts, tādejādi veidojot dzirnavu dīķi. Pilskalna R nogāze stāva, nogāžu augstums 7-8m. D pusē jūras senkrasta līnijā neliels ieloks, nogāze lēzenāka, te samanāma iespējamā uzejas vieta. Pilskalna plakums bijis ap 60x60m liels, ar kritumu Z-D virzienā. D malā zema vaļņa atliekas. Plakuma A malā saskatāms aizarts pārrakums, kas pilskalnu atdalījis no apmetnes tā austrumu pusē. Saskaņā ar terase ap plakumu, tomēr tā varētu būt radusies, izveidojot parku. Pilskalna plakumā un apmetnē 0,3-0,4m biezs mītņu slānis. Parks bijis apjots ar sētu (vietām saglabājušies sētas pamati, mūra stabi), pilskalna plakuma DR stūrī atradusies lapene (1941.g. vēl bijuši redzami pamati). Veidojot parku, plakums ticis izlīdzināts (pazemināts valnis, aizpildīts grāvis), gar tā malām sastādīti koki.

Pašlaik pilskalna teritorija netiek izmantota, tas apaudzis kokiem, nekopts, DR nogāzē tiek bērti sadzīves atkritumi. Apmetnes vietā ierīkots augļu un sakņu dārzs.

Medzes pilskalna teritorija kā arheoloģisks piemineklis izceļas arī ar ainaviskām vērtībām. Tas iekļaujas senā jūras stāvkrasta ainavā, kam raksturīga stāvāka vai lēzenāka nogāze ar A-R virzienā orientētām gravām. Apkārtnes reljefā pilskalns lokalizējams ar gravām un stāvām nogāzēm norobežotā zemes mēlē. Pilskalns iekļaujas viena zemes īpašuma teritorijā. Tas ir ievērojami postīts, veidojot muižas parku.

Mūsdienās pilskalns netiek saimnieciski izmantots, tomēr kādreizējais parks netiek arī kopts. Apmetnes teritorija uz A no pilskalna tiek saimnieciski izmantota, ierīkojot augļu un sakņu dārzu.

205.attēls. Medzes
pilskalns. No DR
R.Ritums, 2011

206.attēls. Medzes
pilskalns. Liepu
puduris pilskalna
plakumā. No ZR
R.Ritums, 2011

207.attēls. Medzes pilskalns. Sadzīves atkritumu izgāztuve ierakumā pilskalna DR nogāzē. No ZA R.Ritums, 2011

Medzes pilskalna aizsardzības pasākumu nodrošināšanā arheoloģiskā pieminekļa vizuālās uztveramības nodrošināšana ir ļoti būtiska. Apdraudējumu var radīt saimnieciskās aktivitātes, kas saistītas ar zemes reljefa izmaiņām, būvniecība. Apkārtnes ainava vairāku zemes īpašumu robežās ir saimnieciski ievērojami pārveidota. Uz ZR, Z un ZA no pilskalna 19.gs. uzceltas dzirnavu ēkas, dzirnavu aizsprosts, Medzes muižas ēkas, izveidots dzirnavu dīķis. Tagad no visa kompleksa saglabājušās tikai muižas ēkas (dambis sagrauts, dzirnavu ēka neapdzīvota, dīķis nolaists). Gravas nogāzes aizaugušas krūmiem un kokiem. Uz A un D no pilskalna izveidoti augļu un sakņu dārzi, izrakts dīķis. Uz R no pilskalna līdz šosejai aizaudzis, pamests dārzs (20.gs. pirmajā pusē te bijuši tīrumi, kas ļāva labi saskatīt pilskalnu). Pilskalns labi saskatāms no klajās D puses.

Ievērojot arheoloģiskā pieminekļa aizsardzības prasības, Medzes pilskalna aizsardzības zonas robežas noteiktas pa vairāku zemes īpašumu teritoriju un kadastru robežām. Aizsardzības zonā pilnībā ietverta zemes mēle, kur lokalizēts pilskalns un apmetnes vieta, kā arī norobežojošā grava un kalna nogāze. Aizsardzības zonā ietvers arī šosejas Grobiņa-Ventspils posms pretī pilskalnam, kas nodrošinātu pilskalna aizsardzību, ja tiktu veikti ceļa remonta vai rekonstrukcijas darbi, kas saistīti ar zemes reljefa izmaiņām. Aizsardzības zona nodrošina pilskalna arheoloģisko un ainavisko aizsardzību.

208. Aizsardzības zonas grafiskais attēls

Medzes pilskalna aizsargjoslas (aizsardzības zonas) robežpunktu koordinātes:

Robežpunkta apzīmējums	Koordinātes
A	x=282343; y=323952
B	x=282345; y=324286
C	x=282514; y=324290
D	x=282528; y=324225
E	x=282561; y=324147
F	x=282541; y=324123
G	x=282541; y=323978

Medzes pilskalna aizsargjoslas (aizsardzības zonas) robežu apraksts:

Robežas apzīmējums	Apraksts
A-B	robeža vilkta no autoceļa P111 (kadastra Nr. 64760010124) R robežas A virzienā, šķērsojot ceļu, tālāk pa iedomātu līniju zemes īpašuma Gausēni (kadastra Nr. 64760010301) teritorijā pa tīrumu, robežas garums 335m
B-C	robeža vilkta D-Z virzienā pa iedomātu līniju zemes īpašuma Gausēni (kadastra Nr. 64760010301) teritorijā pa tīrumu, tālāk tā sakrīt ar zemes īpašuma Jaunceriņi (kadastra Nr. 64760010060) A robežas posmu, tālāk pa iedomātu līniju zemes īpašuma Medzes parks (kadastra Nr. 64760010306) teritoriju pa mežu, robežas garums 168m
C-D	robeža sakrīt ar zemes īpašuma Medzes parks (kadastra Nr. 64760010306) Z robežas posmu, robežas garums 67m
D-E	robeža sakrīt ar zemes īpašuma Medzes parks (kadastra Nr. 64760010306) Z robežas posmu, robežas garums 85m
E-F	robeža sakrīt ar zemes īpašuma Medzes parks (kadastra Nr. 64760010306) ZR robežas posmu, robežas garums 31m
F-G	robeža vilkta pa iedomātu līniju A-R virzienā pa zemes īpašuma Medzes muiža (kadastra Nr. 64760010133) teritoriju un zemes īpašuma Dzirksteles (kadastra Nr. 64760010050) teritoriju pa strautu, šķērso autoceļu P111 (kadastra Nr. 64760010124) līdz tā R robežai, robežas garums 145m
G-A	robeža sakrīt ar autoceļa P111 (kadastra Nr. 64760010124) R robežas posmu, robežas garums 199,5m

Aizsardzības zonu raksturojošie fotoattēli:

209.attēls. Medzes
pilskalna
aizsardzības zonas
robeža posmā A-B.
No R
R.Ritums, 2011

210.attēls. Medzes
pilskalna
aizsardzības zonas
robeža posmā A-B.
No A
R.Ritums, 2011

211.attēls. Medzes
pilskalna
aizsardzības zonas
robeža posmā B-C.
No A
R.Ritums, 2011

212.attēls. Medzes
 pilskalna
 aizsardzības zonas
 robeža posmā F-E.
 No R
 R.Ritums, 2011

213.attēls. Medzes
 pilskalna
 aizsardzības zonas
 robeža posmā F-G.
 No DA
 R.Ritums, 2011

214.attēls. Medzes
 pilskalna
 aizsardzības zonas
 robeža posmā A-F.
 No D
 R.Ritums, 2011

Ieteikumi:

Medzes pilskalns ir iekļauts tūrisma aprītē. Ņemot vērā tā vēsturisko nozīmi, labo pieejamību, saistību ar Medzes muižas un dzirnavu kompleksi, tas būtu iekļaujams apskates maršrutos.

Nepieciešams veikt parka un apkārtnes sakopšanu, uzstādīt informatīvu un starptautiski atpazīstamu kultūras pieminekļa norādi.

Līdzšinēja saimnieciskā darbība pilskalna teritorijā un aizsardzības zonas teritorijā var tikt turpināta. Aizsardzības zonas teritorijā kā galvenā prasība jāievēro nepieciešamība saskaņot ar Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekciju jebkuru saimniecisko darbību, kas saistīta ar zemes reljefa izmaiņām (dziļāk par 0,30m), celtniecību, dzirnavu dīķa atjaunošanu u.c.

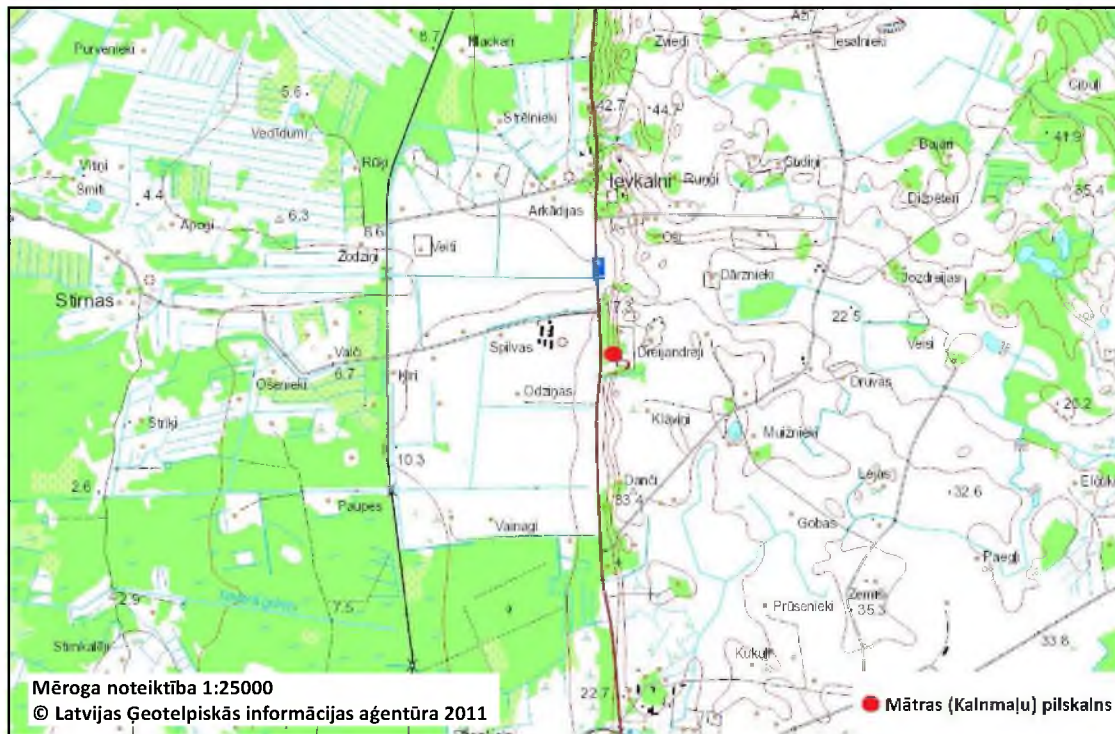
Aizsardzības zonas daļa uz D no pilskalna teritorijas nodrošina galvenokārt pilskalna ainavisko aizsardzību. Aizsardzības zonas daļa uz D no robežas C-D-E-F līdz gravas Z nogāzes pakāpei dzirnavu dīķa vietā galvenokārt nodrošina vēsturiskā saimnieciskā kompleksa, kura daļa ir arī pilskalns, saglabāšanu. Pēc projektu saskaņošanas VKPAI šajās vietās var netikt pieprasīta arheoloģiskā uzraudzība.

2.13. Mātras (Kalnmaļu) pilskalns

Valsts nozīmes arheoloģiskais piemineklis, valsts aizsardzības Nr. 1370.

Atrašanās vieta: Grobiņas novads, Medzes pagasts, pie Kalnmaļiem

Zemes īpašums: Bukši, kadastra Nr. 64780040181

215.attēls. Pieminekļa novietojums

Mātras (Kalnmaļu) pilskalns zināms kopš 20.gs. divdesmito gadu sākuma, kad pilskalna apraksts publicēts (E.Brastiņš. Latvijas pilskalni. I. Kuršu zeme. – R., 1923. – 111.-112.lpp.). 1925.g. nelielus pārbaudes izrakumus veicis J.Sudmalis, atklājot degušus kokus, atrastas monētas, senlietas un trauku lauskas. 1959.g. pilskalnu apmeklēja un aprakstījis E.Mugurēvičs, 1979.g. – A.Vaskš. 1972.g. aizsardzības izrakumus pilskalna pakājē veicis J.Sudmalis, atsedzot mītnu vietas, akmeņu klāstu.

Mātras (Kalnmaļu) pilskalns atrodas Grobiņas-Ventspils šosejas (P111, kadastra Nr. 64760010124) A malā ap 100m uz DA no Kalnmalu mājām. Tas izveidots augstā Baltijas ledus ezera krastā, augstums 8-9m. No D un A to norobežo dziļa, sazarota strauta grava, Z – aizmilzusi grava (vai grāvis), kur kādreiz bijis vecais māju piebraucamais ceļš. Pilskalna R un D nogāzes stāvas, D galā ap 3-5m plata terase. Terasē arī R nogāzē (ap 3m plata), bet iespējams, tā izveidota saistībā ar māju ceļu. A pusē grava, kura Z galā aizmilzusi, iezīmējas kā samērā sekls, plats grāvis. Pilskalna plakums ap 80x90m liels, orientēts Z-D virzienā. Tā vidusdaļā vēl 1941.g. bijis manāms A-R virzienā ejošs aizarts pārrakums. Plakuma D galā neliels paaugstinājums, bet Z galā – iespējamā aizsardzības vaļņa vieta, te bijusi uzcelta klēts (saglabājušies pamati). Kultūrlāņa biezums 0,4-0,5m. Pilskalna teritorija tikusi ilgstoši apstrādāta. Tagad tas apaudzis ar zāli, R nogāzē sastādītas priedes, A malā – liepu rindas, D grava aizaugusi krūmiem.

Saglabājušās ziņas, arī Kalnmalu māju saimniece stāsta, ka senlietas atrastas arī uz A un D no pilskalna. Iespējams, uz A no pilskalna pastāvējusi apmetne, uz ko norāda izteikti tumša zeme.

Pilskalna R pakājē, būvējot tagadējo šoseju, 8m no nogāzes, 0,5-0,6m dziļumā konstatēja mītnu vietas un akmeņu klāstu – iespējamās apmetnes paliekas.

Mātras (Kalnmaļu) pilskalns kā arheoloģisks piemineklis izceļas arī ar ainaviskām vērtībām. Apkārtnes reljefā pilskalns lokalizējams atsevišķā pakalnā, ko veido senais jūras krasts un to sadalošās gravas, iespējamās apmetnes teritorija lokalizējama paugura pakājē R pusē un senkrasta plato uz A un D no pilskalna. Pilskalns postīts arot, ceļot saimniecības ēkas, būvējot ceļu.

Mātras (Kalnmaļu) pilskalna aizsardzības pasākumu nodrošināšanā arheoloģiskā pieminekļa vizuālās uztveramības nodrošināšanai ir būtiska nozīme. Apdraudējumu var radīt saimnieciskā darbība, kas saistīta ar zemes reljefa izmaiņām, būvdarbi. Apkārtnes ainava vairāku zemes īpašumu robežās ir saimnieciski pārveidota. Pilskalna nogāzes un plakuma malas apstādītas ar kokiem, A un Z pusēs izveidoti augļudārzi, uz ZR no pilskalna – Kalnmaļu māju saimniecība (izveidota 19.gs.), izrakts dīķis, D un R pusēs tīrumi.

Mātras (Kalnmaļu) pilskalns iekļaujas senā jūras krasta ainavā, kam šajā posmā raksturīga stāva nogāze, ko šķērso A-R virzienā orientētas gravas. Stāvkrasts vietām apaudzis kokiem, vietām klajš. Pilskalns labi saskatāms no D puses. Uz R no pilskalna (jūras virzienā) zemes reljefs izteikti līdzens.

216.attēls. Mātras
(Kalnmaļu)
pilskalna plakums.
No Z
R.Ritums, 2011

217.attēls. Mātras
(Kalnmaļu) pilskalna
plakums. No D
R.Ritums, 2011

218.attēls. Mātras
(Kalnmaļu) pilskalna
valnis. No ZR
R.Ritums, 2011

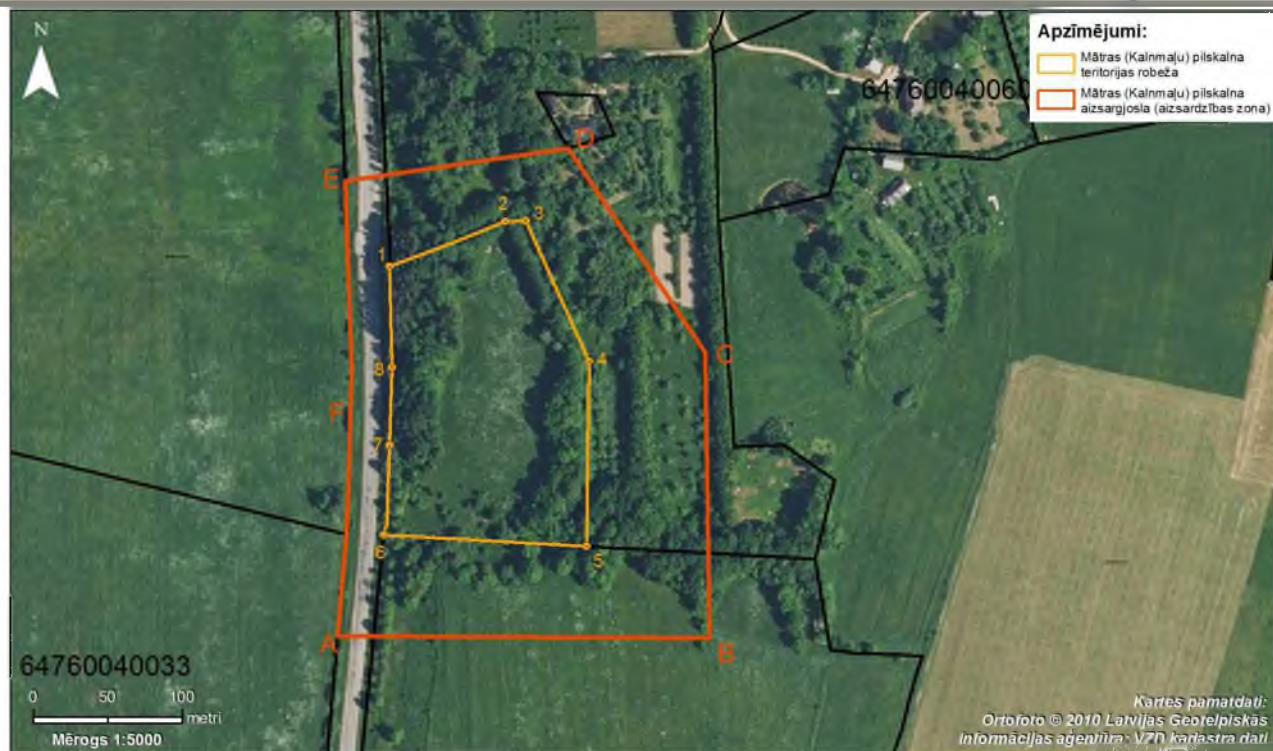

219.attēls. Mātras
(Kalnmaļu) pilskalna
R nogāze ar veco
ceļa vietu. No ZA
R.Ritums, 2011

220.attēls. Ainaviskā grava ar strautu Mātras (Kalnmaļu) pilskalna D pakājē. No ZA R.Ritums, 2011	
221.attēls. Dīķis uz ZA no Mātras (Kalnmaļu) pilskalna plakuma. No ZA R.Ritums, 2011	

levērojot arheoloģiskā pieminekļa aizsardzības prasības, Mātras (Kalnmaļu) pilskalna aizsardzības zonas robežas noteiktas pa vairāku zemes īpašumu teritoriju un robežām. Aizsardzības zonas robežas noteiktas, ņemot vērā teritoriju, kur zināmi atradumi, zemes reljefu un ainavas īpatnības. Aizsardzības zonā ietverts arī šosejas Grobiņa-Ventspils (P111, kadastra Nr. 64760010124) posms pretī pilskalnam, kas nodrošinātu pieminekļa aizsardzību gadījumā, ja tiek veikti ceļa remonta vai rekonstrukcijas darbi, kas saistīti ar zemes reljefa izmaiņām.

222. Aizsardzības zonas grafiskais attēls

Mātras (Kalnmaļu) pilskalna aizsargjoslas (aizsardzības zonas) robežpunktu koordinātes:

Robežpunkta apzīmējums	Koordinātes
A	x=278409; y=323842
B	x=278408; y=324091
C	x=278599; y=324088
D	x=278736; y=323996
E	x=278714; y=323847
F	x=278589; y=323851

Mātras (Kalnmaļu) pilskalna aizsargjoslas (aizsardzības zonas) robežu apraksts:

Robežas apzīmējums	Apraksts
A-B	robeža vilkta R-A virzienā pāri autoceļam P111, pa jūras senkrasta nogāzi, pa lauku, pa zemes īpašuma Mežvīni (kadastra Nr. 64760040018) teritoriju, robežas garums 249m
B-C	robeža vilkta D-Z virzienā pāri strautes gravai un pa ābeļdārzu gar koku rindas R malu, pa zemes īpašuma Bukši teritoriju (kadastra Nr. 64760040181), robežas garums 191m
C-D	robeža vilkta ZR-DA virzienā pa ābeļdārzu un piemājas zemi, pa zemes īpašuma Bukši (kadastra Nr. 64760040181) teritoriju līdz kadastra Nr. 64760040001 DR stūrim, robežas garums 165m
D-E	robeža vilkta A-R virzienā pa piemājas zemi un ābeļdārzu, pa jūras senkrasta nogāzi, pa zemes īpašuma Bukši (kadastra Nr. 64760040181) teritoriju un pāri autoceļam P111, robežas garums 151m
E-F	robeža vilkta Z-D virzienā pa autoceļa P111 R malu, robežas garums 125m
F-A	robeža vilkta Z-D virzienā pa autoceļa P111 R malu, robežas garums 180m

Aizsardzības zonu raksturojošie fotoattēli:

223.attēls. Mātras
(Kalnmaļu) pilskalna
aizsardzības zonas
robeža posmā A-B.
No R
R.Ritums, 2011

224.attēls. Mātras
(Kalnmaļu) pilskalna
aizsardzības zonas
robeža posmā B-C.
No DR
R.Ritums, 2011

225.attēls. Mātras
(Kalnmaļu) pilskalna
aizsardzības zonas
robeža posmā C-D.
No DA
R.Ritums, 2011

226.attēls. Mātras (Kalnmaļu) pilskalna aizsardzības zonas robeža posmā E-D. No R R.Ritums, 2011	
227.attēls. Mātras (Kalnmaļu) pilskalna aizsardzības zonas robeža posmā E-F-A. No Z R.Ritums, 2011	

Ieteikumi:

Mātras (Kalnmaļu) pilskalns ir iekļauts tūrisma aprītē. Ņemot vērā pilskalna salīdzinoši labo saglabātību, tā atrašanās blakus šosejai, kā arī ainavisko vērtību, pilskalna iekļaušana apskates maršrutos ir atbalstāma. Vēlams uzstādīt informatīvu un starptautiski atpazīstamu kultūras pieminekļa norādi.

Pilskalnā pašlaik saimnieciskā darbība netiek veikta, tomēr tā labākai vizuālai uztveršanai būtu nepieciešams to labāk sakopt (noplaut zāli, iztīrīt saaugušos krūmus, kritušos kokus). Ainaviski vērtīga ir arī grava uz D no pilskalna, kuru arī nepieciešams sakopt.

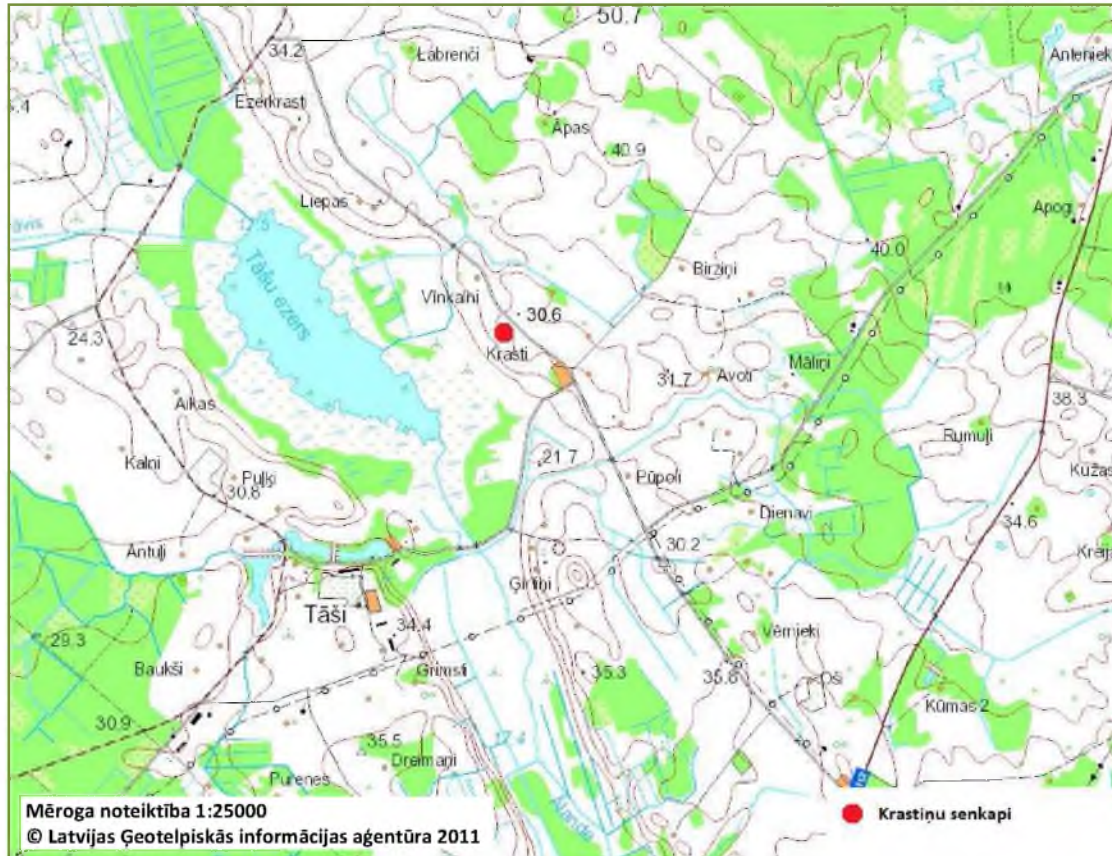
Aizsardzības zonas teritorijā kā galvenā prasība jāievēro nepieciešamība saskaņot ar Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekciju jebkuru saimniecisko darbību, kas saistīta ar zemes reljefa izmaiņām (dziļāk par 0,30m), celtniecību, apmežošanu. Veicot šādus darbus nepieciešama arheoloģiskā uzraudzība. Līdzšinējā saimnieciskā darbība var tikt turpināta. Vietas dabiskā kopšana ir atļauta un vēlama.

2.14. Krastiņu senkapi

Valsts nozīmes arheoloģiskais piemineklis, valsts aizsardzības Nr. 1371.

Atrašanās vieta: Grobiņas novads, Medzes pagasts, pie Krastiņiem.

Zemes īpašums Krastiņi, kadastra Nr. 64760080114

228.attēls. Pieminekļa novietojums

Krastiņu senkapi zināmi kopš 1922.gada, kad saņemti pirmie ziņojumi par senlietu atradumiem jaunsaimnieka Graziņa sētā. Atrasti gan skeletkapiem, gan ugunskaņiem raksturīgi priekšmeti, kas ļauj senkapius datēt ar 1.gt. otro pusi – 2.gt. sākumu. Senlietas atrastas ap 50-60cm dziļi, rokot mājas un saimniecības ēku pamatus. Visvairāk atradumu tieši pagalmā, kur aug liels ozols. Mājai vairākkārt mainīts nosaukums (Krastiņi, Ozoliņi, Krasti), arī ziņojumos par senkapiem izmantoti dažādi nosaukumi.

Krastiņu senkapi atrodas Tāšu ezera dienvidu gala A krastā nelielā, lēzenā reljefa pacēlumā. Apkārtne tie īpaši neizdalās.

Senkapu teritorijā uzcelta dzīvojamā un saimniecības ēkas, iekopts sakņu un augļu dārzs, izrakts neliels dīķis. Senkapu teritorija tiek saimnieciski izmantota, par jauniem atradumiem ziņu nav.

Krastiņu senkapu teritorija kā arheoloģisks piemineklis ar ainaviskām vērtībām neizceļas, galvenā kultūrvēsturiskā vērtība – senie apbedījumi bijuši ierakti samērā sekli, postīti, izveidojot māju kompleksu. Iespējams, kādi apbedījumi varētu būt saglabājušies mazāk skartajās dārza vietās.

229.attēls. Krastiņu senkapi. No R R.Ritums, 2011	
230.attēls. Krastiņu senkapi. No ZA R.Ritums, 2011	

Krastiņu senkapi aizsardzības pasākumu nodrošināšanā arheoloģiskā pieminekļa vizuālās uztveramības nodrošināšana nav būtiska. Apdraudējumu var radīt saimnieciskā darbība, kas saistīta ar zemes reljefa izmaiņām, jaunas apbūves izveidošanu (pamatu bedru rakšana, dīķu rakšana u.c.), meliorāciju. Apkārtnes ainava vairāku zemes īpašumu robežās saimnieciski pārveidota, raksturīga 20.gs. sākumā izveidotajai jaunsaimniecību – viensētu – ainavai.

Ievērojot arheoloģiskā pieminekļa aizsardzības prasības, Krastiņu senkapi aizsardzības zonas robežas noteiktas pa zemes īpašumu Ezerzeme (kadastra Nr. 64760080204) un Krasti (kadastra Nr. 64760080114) teritorijām un kadastru robežām, iekļaujot reljefa pacēlumu, kurā konstatēti apbedījumi, un tā nogāzes. Aizsardzības zonā iekļauts arī ceļa posms (kadastra Nr. 64750080165), kas pieļaujas minētajiem zemes īpašumiem aizsardzības zonas posmā. Tas ietverts ar nolūku, ja tiktu plānoti ceļa pārveides vai remonta darbi, kas saistīti ar reljefa izmaiņām. Aizsardzības zonas robežas noteiktas no 5m (A pusē) līdz 50m (Z pusē) attāluma no pieminekļa teritorijas, bet D pusē sakrīt ar pieminekļa teritorijas robežu.

231. Aizsardzības zonas grafiskais attēls

Krastiņu senkapu aizsargjoslas (aizsardzības zonas) robežpunktu koordinātas:

Robežpunkta apzīmējums	Koordinātas
A	x=277408; y=330582
B	x=277544; y=330444
C	x=277513; y=330336
D	x=277312; y=330439

Krastiņu senkapu aizsargjoslas (aizsardzības zonas) robežu apraksts:

Robežas apzīmējums	Apraksts
A-B	robeža vilkta pa vietējās nozīmes ceļu, kadastra Nr. 64750080165, A malu DA-ZR virzienā, līdz lauku ceļam, garums 194 m
B-C	robeža vilkta pa iedomātu līniju A-R virzienā no ceļa A malas pa zemes īpašumu Ezerzeme (kadastra Nr. 64760080204), gar lauku ceļu D malu, garums 112m
C-D	robeža vilkta pa iedomātu līniju ZR-DA virzienā pa zemes īpašumu Ezerzeme (kadastra Nr. 64760080204) pa pļavu līdz zemes īpašuma Krasti (kadastra Nr. 64760080114) Z robežai, tālāk pa zemes īpašumu Krasti, gar augļudārza malu līdz zemes īpašuma D robežai, garums 226m
D-A	robeža vilkta p DR-ZA virzienā, sakrīt ar zemes īpašuma Krasti (kadastra Nr. 64760080114) D robežas posmu, šķērso ceļu līdz ceļa A malai, garums 172m

Aizsardzības zonu raksturojošie fotoattēli:

232.attēls. Krastiņu senkapu aizsardzības zonas B-A robeža. No ZR R.Ritums, 2011	
233.attēls. Krastiņu senkapu aizsardzības zonas B-C robeža. No A R.Ritums, 2011	

234.attēls. Krastiņu senkapu aizsardzības zonas robeža C-D. No ZR R.Ritums, 2011	
235.attēls. Krastiņu senkapu aizsardzības zonas robeža D-A. No DR Krastiņu senkapu R.Ritums, 2011	

Ieteikumi:

Krastiņu senkapi nav iekļauti tūrisma aprītē, un, ņemot vērā, ka tie lokalizēti dzīvojamās mājas pagalmā un tās tiešā tuvumā, tas arī nebūtu īpaši izceļams, sastādot tūrisma maršrutus.

Aizsardzības zonas teritorijā kā galvenā prasība būtu jāievēro nepieciešamība saskaņot ar Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekciju saimniecisko darbību, kas saistīta ar zemes reljefa izmaiņām (dziļāk par 0,30m), būvniecību, ceļu remontu (ja paredzētas reljefa izmaiņas), meliorāciju.

Līdzšinējā saimnieciskā darbība var tikt turpināta.

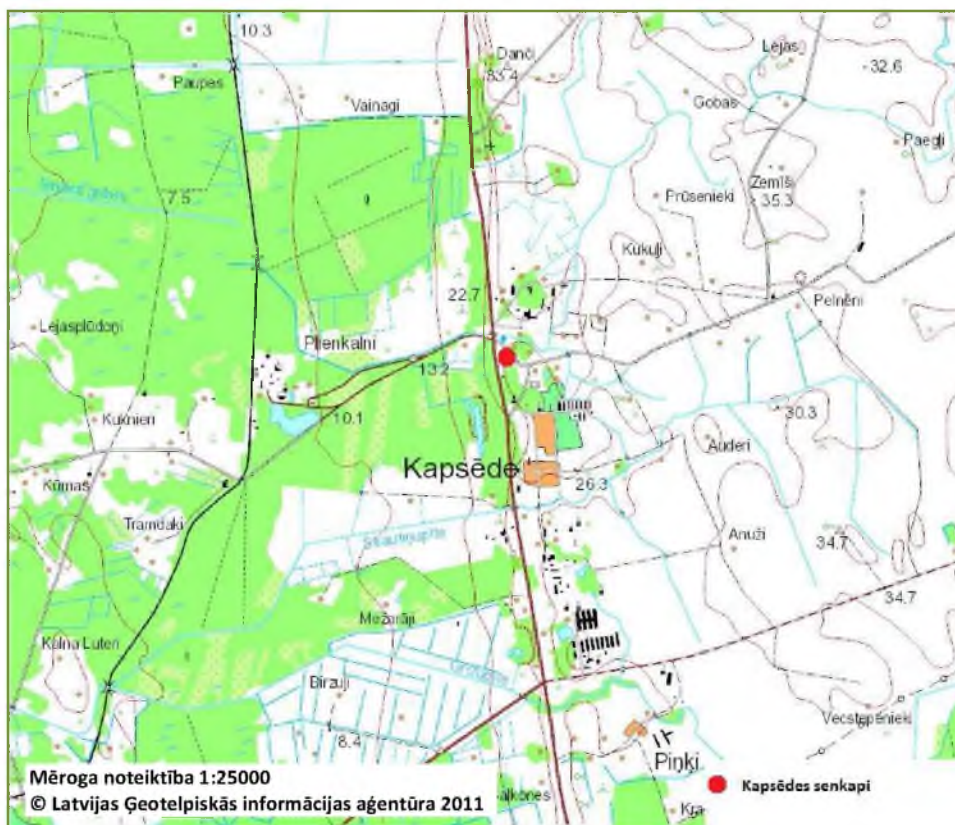
2.15. Kapsēdes senkapi

Valsts nozīmes arheoloģiskais piemineklis, valsts aizsardzības Nr. 1366.

Atrašanās vieta :Grobiņas novads Medzes pagasts, pie bijušajām vējdzirnavām.

Zemes īpašums Vējdzirnavas, zemes īpašuma kadastra Nr. 64760070073

(zemes vienības kadastra Nr.64760070073, 64760070197)

236.attēls. Pieminekļa novietojums

Kapsēdes senkapi zināmi kopš 1839. gada, kad te izrakumus veica F.Krūze. Viņš konstatējis vienu lielāku un vairākus mazākus uzkalniņus. Izrakumu laikā uzkalniņos konstatēti skeletapbedījumi, kas attiecināmi uz 2.-4.gs. 20.gs.sākumā lielākā uzkalniņa vietā uzceltas vējdzirnavas, apkārtnes reljefs izlīdzināts. 1948.g. starp bijušo krogus ēku un dzirnavām (uz ZA, A no vējdzirnavām) vēl bijuši saskatāmi divi uzkalniņi. Smēdei tuvākajā uzkalniņā pārbaudes izrakumos nekādas apbedījumu pazīmes netika konstatētas, tikai ogles un sārgņi.

Kapsēdes senkapi atrodas Grobiņas – Ventspils šosejas (P 111) austrumu malā, krustojumā ar vietējās nozīmes autoceļu (V 1192), kas ved uz Tāšiem. Senkapi dabā iezīmējas kā neliels uzkalniņš stāvkrasta A malā, kur tikušas uzceltas vējdzirnavas. Stāvkrasts šajā posmā ir salīdzinoši neizteiksmīgs, tā A nogāze samērā lēzena. Z, ZA apbedījumu vietu ierobežo grants seguma ceļš, kas ierīkots dabiskas gravas vietā. A pusē reljefs līdzens, D pusē iebraukts zemes ceļš, no tā uz D aizaugusi grants bedre (norakts stāvkrasta turpinājums). Teritorija starp stāvkrasta nogāzi un šoseju – līdzens lauks, te kādreiz grābta grants.

Senkapu teritorija netiek saimnieciski izmantota, tajā izveidoti dekoratīvi stādījumi, atpūtas vieta (pašlaik visai nolaistā stāvoklī).

Kapsēdes senkapi kā arheoloģisks piemineklis izceļas arī ar ainaviskām vērtībām, tomēr galvenā vērtība – agrā dzelzs laikmeta apbedījumi (2.-4.gs.) lielā mērā izpostīti, uzcelot vējdzirnavas un izlīdzinot reljefu. Apkārtnes reljefā senkapi lokalizējami stāvkrasta pacēlumā, kas dabiski norobežots no R, Z un D puses, bet no A tos iezīmē vējdzirnavu ēka.

237.attēls. Kapsēdes senkapi. No DA R.Ritums, 2011	
238.attēls. Kapsēdes senkapi. No DR R.Ritums, 2011	

Ievērojot arheoloģiskā pieminekļa aizsardzības prasības, Kapsēdes senkapu aizsardzības zonas robežas noteiktas pa vairāku zemes īpašumu robežām un teritoriju, ņemot vērā reljefa un ainavas īpatnības, tādējādi nodrošinot, ka tajā iekļauta pieminekļa teritorija, iespējamo nopostīto un/vai līdzeno apbedījumu vietas, nodrošinot arī pieminekļa vizuālo uztveramību. Aizsardzības zonā ietverta zemes josla starp šoseju un senkrasta pakāji, nodrošinot pieminekļa vizuālo uztveramību un raksturīgo ainavu no R puses.

239. Aizsardzības zonas grafiskais attēls

Kapsēdes senkapu aizsargjoslas (aizsardzības zonas) robežpunktu koordinātes:

Robežpunkta apzīmējums	Koordinātes
A	x=275787; y=324042
B	x=275841; y=324150
C	x=275835; y=324221
D	x=275999; y=324178
E	x=275927; y=324107
F	x=275965; y=324056
G	x=275982; y=324018

Kapsēdes senkapu aizsargjoslas (aizsardzības zonas) robežu apraksts:

Robežas apzīmējums	Apraksts
A-B	robeža vilkta DR-ZA virzienā un sakrīt ar zemes kadastru (kadastra Nr. 64760070232 un Nr. 64760070197) D robežas posmu un ar pieminekļa teritorijas 4-3 robežas posmu līdz krustojumam ar autoceļu V 1192, robežas garums 121m
B-C	robeža vilkta iedomātu līniju R – A virzienā pa zemes īpašuma Sudmalnieki (kadastra Nr. 64760070082) līdz asfaltētam gājēju celiņam, robežas garums 71m
C-D	robeža vilkta D-Z virzienā pa asfaltēta gājēju celiņa R malu līdz zemes īpašuma Sudmalnieki (kadastra Nr. 64760070082) kadastra robežas Z stūrim, robežas garums 170m
D-E	robeža vilkta DR-ZA virzienā līdz autoceļam V 1192 un sakrīt ar zemes īpašuma Sudmalnieki (kadastra Nr. 64760070082) kadastra robežas ZR posmu, robežas garums 102m
E-F	robeža vilkta DA-ZR virzienā pa autoceļa V 1192 ZA malu, robežas garums 63,5m
F-G	robeža vilkta DA-ZR virzienā pa autoceļa V 1192 ZA malu, robežas garums 41,5m
G-A	Robeža vilkta Z-D virzienā un sakrīt ar autoceļa P111 Ventspils (Leči) – Grobiņa (zemes kadastra Nr. 64760010124) A robežas posmu, robežas garums 196m

Aizsardzības zonu raksturojošie fotoattēli:

240.attēls.
Kapsēdes senkapu
aizsardzības zonas
robežas A-B ZA
daļa. No R
R.Ritums, 2011

241.attēls.
Kapsēdes senkapu
aizsardzības zonas
robeža C-B. No A
R.Ritums, 2011

242.attēls.
Kapsēdes senkapu
aizsardzības zonas
robeža D-C. No Z
R.Ritums, 2011

243.attēls.
Kapsēdes senkapu
aizsardzības zonas
robeža D-E. No ZA
R.Ritums, 2011

244.attēls.
Kapsēdes senkapu
aizsardzības zonas
robeža E-F. No DR
R.Ritums, 2011

245.attēls.
*Kapsēdes senkapu
aizsardzības zonas
robeža G-A-B, skats
uz punktu A. No ZA
R.Ritums, 2011*

Ieteikumi:

Kapsēdes senkapi iekļauti tūrisma maršrutos kā apskates objekts, uz ko norāda arī šosejas malā novietotais informācijas stends.

Aizsardzības zonas teritorijā kā galvenā prasība būtu jāievēro nepieciešamība Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcijā saskaņot saimniecisko darbību, kas saistīta ar reljefa izmaiņām, būvniecību vai jebkura veida zemes rakšanas darbiem. Teritorijā starp šoseju un stāvkresta nogāzi pēc projektu saskaņošanas VKPAI var netikt prasīta arheoloģiskā uzraudzība.

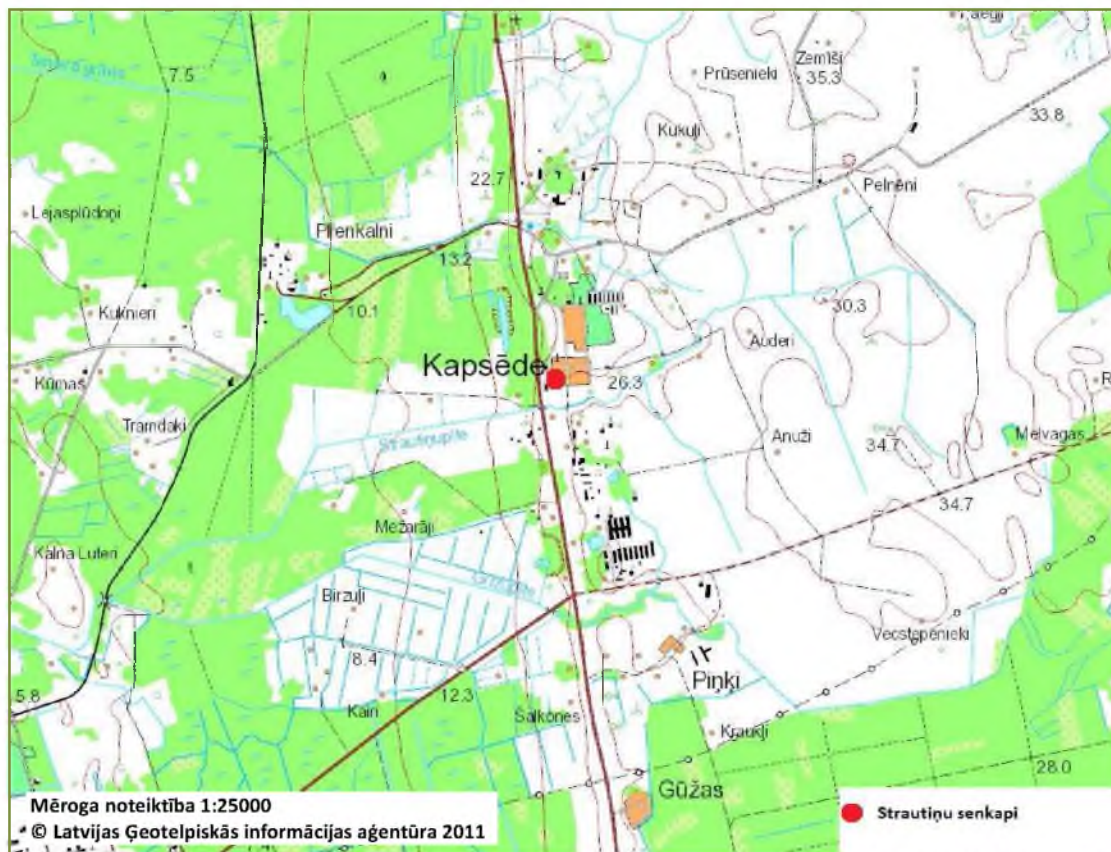
Līdzšinējā pieminekļa teritorijas un aizsardzības zonas izmantošana var tikt turpināta.

2.16. Strautiņu senkapi

Valsts nozīmes arheoloģiskais piemineklis, valsts aizsardzības Nr. 1373.

Atrašanās vieta: Grobiņas novads, Medzes pagasts, pie Strautiņiem.

Zemes īpašumu Jūras iela 2, kadastra Nr. 64760070156, Silkalni, kadastra Nr. 64760070111, Jūras Krasti, kadastra Nr. 64760070149 teritorijā.

246.attēls. Pieminekļa novietojums

Strautiņu senkapi zināmi kopš 1929.g, kad saņemti pirmie ziņojumi par atrastajām senlietām. 1938.g. te veikti arheoloģiskie izrakumi E.Šturma vadībā, atsegti vismaz 3 apbedījumi. 1993.g. izrakumus veica I.Bernāte. Izpētītie apbedījumi ir 11.-14.gs. kuršu ugunskaņi.

Strautiņu senkapi atrodas Grobiņas – Ventspils šosejas (autoceļš P 111) A malā, krustojumā ar Kapsēdes ciema Jūras ielu. Tie lokalizēti stāvkrasta lēzenās nogāzes pakājē, samērā šaurā joslā. Senkapu teritorija daļēji tiek apstrādāta (arta), daļēji lietotas kā ganības.

Strautiņu senkapu kā arheoloģiskais piemineklis ar īpašām ainaviskām vērtībām neizceļas, taču tā teritorija iekļaujas stāvkrasta ainavā, kas šajā posmā ir lēzens. Senie apbedījumi neizpētītajā daļā ir ļoti tuvu zemes virskārtai, tiek postīti (vismaz to seklākā daļa), apstrādājot laukus. Apkārtnes reljefā senkapi nekā īpaši neizdalās.

247.attēls. Strautiņu senkapu teritorija. No Z R.Ritums, 2011	
248.attēls. Strautiņu senkapu teritorija. No DA R.Ritums, 2011	

Strautiņu senkapu aizsardzības pasākumu nodrošināšanā arheoloģiskā pieminekļa vizuālās uztveramības nodrošināšana ir visai būtiska. Apdraudējumu var radīt ar zemes reljefā izmaiņām saistīta saimnieciskā aktivitāte, būvdarbi. Apkārtnes ainavai raksturīga 20.gs. pēdējā trešdaļā veidojusies apbūve (ciemats) uz Z no senkapiem, bet uz D no tiem uzbūvēta DUS, uz Z jau 20.gs. sākumā, iespējams daļēji izpostot senkapus, izveidotas grantsbedres, tagad apmežotas, D pusē briksņiem aizaugusi Pērļu strauta grava.

Ievērojot arheoloģiskā pieminekļa aizsardzības prasības, Strautiņu senkapu aizsardzības zonā ietverti vairāki zemes īpašumi vai to daļas. Aizsardzības zonas robežas noteiktas, ņemot vērā reljefa īpatnības un zemes īpašumu robežas. Tādejādi šajā teritorijā tiek ietverta pieminekļa teritorija un tai piegulošā stāvkrausta nogāze, Jūras ielas posms (kadastra Nr. 64760070228) tiek iekļauts aizsardzības zonā lai nodrošinātu senkapu aizsardzību gadījumā, ja tiktu veikti ielas remonta vai rekonstrukcijas darbi, kas saistīti ar reljefa izmaiņām. Lai nodrošinātu senkapu ainavisko aizsardzību, aizsardzības zonā iekļauts šosejas P111 posms pretī senkapiem.

249. Aizsardzības zonas grafiskais attēls

Strautiņu senkapu aizsargjoslas (aizsardzības zonas) robežpunktu koordinātes:

Robežpunkta apzīmējums	Koordinātes
A	x=275180; y=324100
B	x=274972; y=324120
C	x=274986; y=324272
D	x=275184; y=324272

Strautiņu senkapu aizsargjoslas (aizsardzības zonas) robežu apraksts:

Robežas apzīmējums	Apraksts
A-B	robeža vilkta gar autoceļa P111 Grobiņa – Ventspils (kadastra Nr. 64760070262) rietumu malu, gar zemes īpašuma kadastra robežu, robežas garums 209m
B-C	robeža vilkta pāri ceļam, cauri krūmājam un pa pļavu līdz Priežu ielas rietumu malai, robežas garums 153m
C-D	robeža vilkta gar Priežu ielas (kadastra Nr. 64760070205) rietumu malu, gar zemes kadastra robežu līdz Jūras ielas ziemeļu malai, robežas garums 198m
D-A	robeža vilkta gar Jūras ielas (kadastra Nr. 64760070228) ziemeļu malu, pa kadastra robežu līdz autoceļa P111 Grobiņa – Ventspils rietumu malai, robežas garums 173m

Aizsardzības zonu raksturojošie fotoattēli:

250.attēls. Strautiņu senkapu aizsardzības zonas robeža B-A. No D R.Ritums, 2011	
251.attēls. Strautiņu senkapu aizsardzības zonas robežas posms B-C, skats uz punktu B no ZA R.Ritums, 2011	
252.attēls. Strautiņu senkapu aizsardzības zonas robeža posmā C-D. No D R.Ritums, 2011	

253.attēls.
Strautiņu senkapu
aizsardzības zonas
robeža posmā D-A.
No A
R.Ritums, 2011

Ieteikumi:

Strautiņu senkapi nav iekļauti tūrisma apritē, tomēr, ņemot vērā to lokalizāciju stāvkrasta nogāzē, tie varētu tikt iekļauti apskates maršrutos, vēlams informatīva norāde.

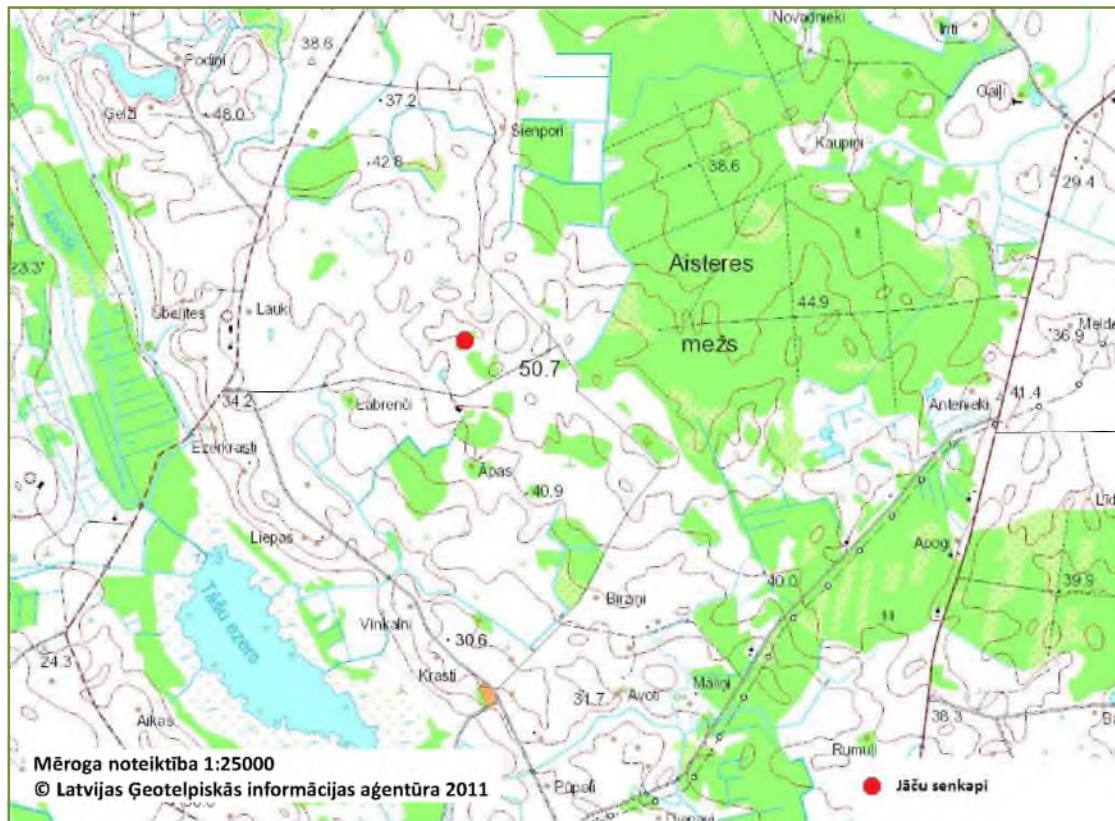
Aizsardzības zonas teritorijā kā galvenā prasība jāievēro nepieciešamība saskaņot ar Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekciju saimniecisko darbību, kas saistīta ar zemes reljefa izmaiņām (dziļāk par 0,30m), būvdarbus, ceļu remontus vai rekonstrukcijas, ja tiek mainīts zemes reljefs. Aizsardzības zonā un pieminekļa teritorijā līdzšinējā saimnieciskā darbība var tikt turpināta. DUS teritorijā (vietās, kuras jau arheoloģiski pētītas vai būvniecības rezultāta mainīts zemes reljefs) pēc projektu saskaņošanas VKPAI var netikt prasīta arheoloģiskā uzraudzība.

2.17. Jāču senkapi

Valsts nozīmes arheoloģiskais piemineklis, valsts aizsardzības Nr. 1375

Atrašanās vieta: Grobiņas novads Medzes pagasts, pie Tauriņiem un bij. Jāču mājām.

Zemes īpašums Jāči, īpašuma kadastra Nr. 64760050004, zemes vienības kadastra apzīmējums 64760050004.

254.attēls. Pieminekļa novietojums

Jāču senkapi zināmi kopš 1929.gada, kad pierakstītas ziņas par uzkalniņiem un atradumiem, kas iegūti, rokot grāvi. 1929.g. rakts meliorācijas grāvis, kas vienlaicīgi bijusi arī Jāču un Tauriņu māju zemju robeža, iespējam skarti arī kādi uzkalniņi. 1936.g. senkapos izrakumus veica E.Šturms, viņš konstatēja, ka tie ir skandināvu 7.-9.gs. apbedījumi, kuros mirušie apbedīti sadedzināti, virsū uzberot smilšu uzkalniņu. 1970.gados senkapu teritorija izdalīta no apsaimniekojamās zemes, 1993.g. tiem apkārt izrakts norobežojošs grāvis (platums 2m, dziļums 1m). 2002.-2003.g. arheoloģiskos izrakumus veicis M.Lūsēns. Konstatēti vismaz 48 labi saskatāmi uzkalniņi.

Jāču senkapi atrodas līdzenu lauku vidū lēzenā reljefa pacēluma D malā (D virzienā vērojams pakāpenisks reljefa kritums), ap 3km uz Z no Tāšu ezera. Apkārtnē tie izdalās kā neliela, lieliem kokiem apaugusi teritorija, orientēta ZA-DR virzienā. Senkapu teritoriju ierobežo meliorācijas grāvji, D un Z stūros kontrolakas. Teritorijas DR galā iztīrīts pamežs, te bijis arī tiltiņš pāri grāvim un neliels informācijas stends. Senkapu teritorijā nenotiek saimnieciska darbība, redzamas iespējamās mantraču atstātas bedres, apkārtējie lauki tiek lauksaimnieciski apstrādāti.

Jāču senkapi ir ne vien nozīmīgs arheoloģisks piemineklis, tie veido arī ainavisku dominanti.

255.attēls. Jāču
senkapi. No DR
R.Ritums, 2011

256.attēls. Jāču
senkapi teritorija.
No ZA
R.Ritums, 2011

Jāču senkapi aizsardzības pasākumu nodrošināšanai būtiska ir arī vizuālā uztveramība. Apdraudējumu varētu radīt ar reljefa izmaiņām, meliorāciju, apbūvi vai apmežošanu saistīta saimnieciskā darbība. Apkārtnes ainavu trīs zemes īpašumu robežās pašlaik veido tīrumi un nelieli koku puduri. Senkapi aizsardzības zonā ietverta teritorija ap senkapiem, kas nodrošina pašreiz zināmo apbedījumu vietu aizsardzību, ietver zonu, kurā potenciāli varētu tikt konstatēti līdz šim nezināmi apbedījumi, tomēr tā pilnībā nenodrošina ainavu plašākā apkārtnē. Aizsardzības zonas robežas noteiktas pa iedomātām līnijām divos zemes īpašumos, - 30-40m attālumā no pieminekļa teritorijas.

257. Aizsardzības zonas grafiskais attēls

Jāču senkapu aizsargjoslas (aizsardzības zonas) robežpunktu koordinātes:

Robežpunkta apzīmējums	Koordinātes
A	x=279265; y=330613
B	x=279351; y=330517
C	x=279486; y=330653
D	x=279398; y=330750

Jāču senkapu aizsargjoslas (aizsardzības zonas) robežu apraksts:

Robežas apzīmējums	Apraksts
A-B	robeža vilkta pa iedomātu līniju pa tīrumu DA-ZR virzienā, zemes īpašumā ar kadastra Nr. 64760050075 un zemes īpašumā Jāči (kadastra Nr. 64760050075), robežas garums 129m
B-C	robeža vilkta pa iedomātu līniju pa tīrumu DR-ZA virzienā zemes īpašumā Jāči (kadastra Nr. 64760050004), robežas garums 192m
C-D	robeža vilkta pa iedomātu līniju pa tīrumu ZR-DA virzienā zemes īpašumā Jāči (kadastra Nr. 64760050004) un zemes īpašumā ar kadastra Nr. 64760050075, robežas garums 131m
D-A	robeža vilkta pa iedomātu līniju pa tīrumu ZA-DR virzienā ar kadastra Nr. 64760050075, robežas garums 191m

Aizsardzības zonu raksturojošie fotoattēli:

258.attēls. Jāču senkapu aizsardzības zonas robeža B-A. No ZR R.Ritums, 2011	
259.attēls. Jāču senkapu aizsardzības zonas robeža B-C. No DR R.Ritums, 2011	

260.attēls. Jāču senkapu aizsardzības zonas robeža C-D. No ZR R.Ritums, 2011	
261.attēls. Jāču senkapu aizsardzības zonas robeža D-A. No ZA R.Ritums, 2011	

Ieteikumi:

Jāču senkapi pašlaik nav iekļauti tūrisma maršrutos, taču, ņemot vērā to lielo vēsturisko nozīmi un saistību ar Grobiņas arheoloģiskā kompleksa skandināvu pieminekļiem, senkapu iekļaušana tūrisma maršrutos ir iespējama un vēlama.

Vēlama informatīva stenda novietošana un starptautiski atpazīstamas kultūras pieminekļa norādes uzstādīšana uz lielajiem ceļiem.

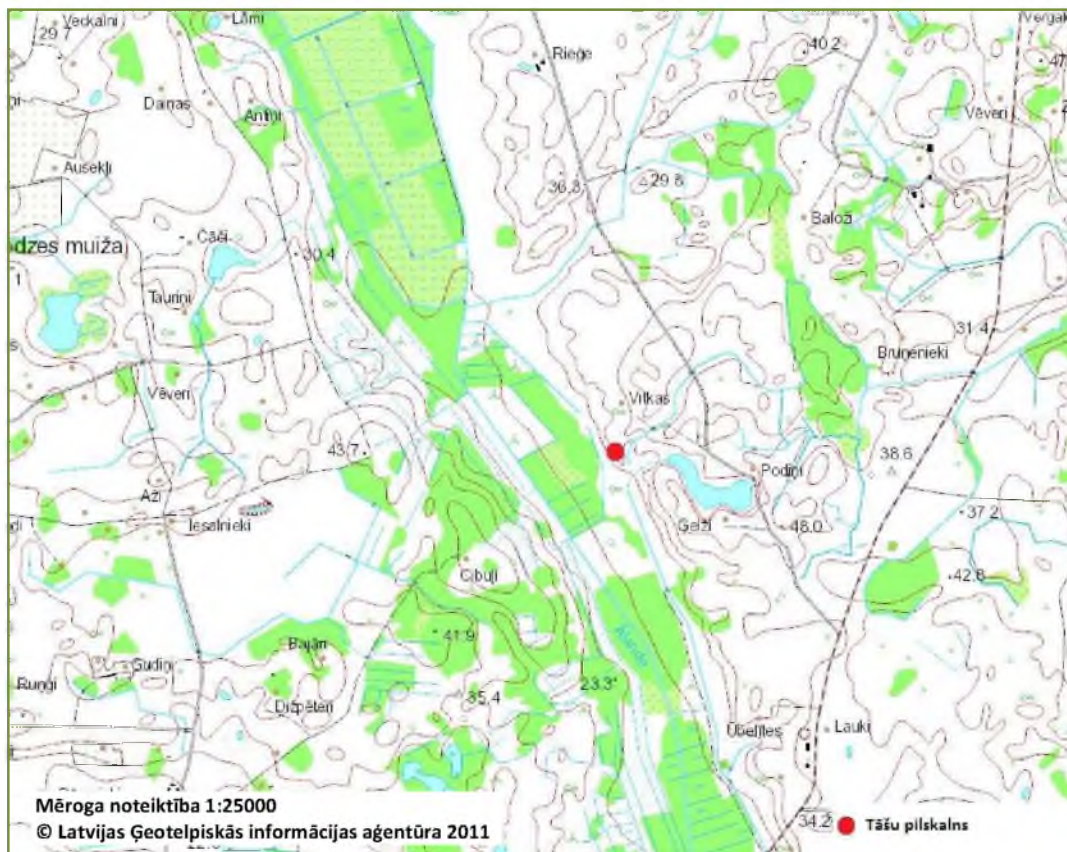
Aizsardzības zonas teritorijā kā galvenā prasība jāievēro nepieciešamība saskaņot Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcijā jebkuru saimniecisko darbību, kas saistās ar reljefa izmaiņām (dziļāk par 0,30m), meliorāciju, apbūvi vai apmežošanu. Veicot šādus darbus nepieciešama arheoloģiskā uzraudzība. Meža dabiskā kopšana, neizmantojot mežizstrādes tehniku, ir atļauta un vēlama. Līdzšinējā saimnieciskā darbība aizsardzības zona var tikt turpināta. Ainavas aizsardzībai plašākā teritorijā pievēršama īpaša uzmanība teritorijas attīstības plānā.

2.18. Tāšu pilskalns

Valsts nozīmes arheoloģiskais piemineklis, valsts aizsardzības Nr. 1376.

Atrašanās vieta: Grobiņas novads, Medzes pagasts, pie Vitkām.

Zemes īpašums Tāšu pilskalns, kadastra Nr. 64760050054.

262.attēls. Pieminekļa novietojums

Senvieta zināma kopš 1936.gada, kad pirmās ziņas par to sniedzis Ed. Šturms. 1991.g. pilskalns uzmērīts un aprakstīts (J.Urtāns, J.Asaris. Latvijas rietumdaļas jaunatklātie pilskalni. – R., 1998. – 36.-37.lpp.).

Tāšu pilskalns atrodas uz robežas starp Medzes un Vērgales pagastiem (Grobiņas un Pāvilostas novadi) Pļocis purva – Ālandes senlejas - A malā, ap 300m uz D no Vitku mājām. Dzīvesvieta ierīkota gandrīz Z-D virzienā orientētas zemes mēles D galā, ko no R norobežo stāva senlejas nogāze, bet no D un A dziļa strauta grava ar stāvām nogāzēm. No Z (no lauka) puses tas bijis norobežots ar vienu vai diviem vaļņiem, kas laika gaitā gandrīz pilnīgi noarti. Pilskalna augstums sasniedz 5-6m. Plakums ap 40x50m liels, tajā līdz 40cm biežskultūrlānis.

Tagad senvietas teritorija tiek izmantota ganībām.

Tāšu pilskalns kā arheoloģisks piemineklis uzskatāms arī par ainavisku vērtību. Apkārtnes reljefā tas lokalizējams ar gravām un stāvām nogāzēm norobežotā zemesmēlē. Pilskalns izdalīts atsevišķā zemes īpašumā, tas netiek postīts.

263.attēls. Tāšu pilskalns no R R.Ritums, 2011	
264.attēls. Tāšu pilskalns un uzbērtais dambis pilskalna DA galā. No DA R.Ritums, 2011	

Tāšu pilskalna aizsardzības pasākumu nodrošināšanā būtiska nozīme ir arī arheoloģiskā pieminekļa vizuālajai uztveramībai. Apdraudējumu var radīt saimnieciskā darbība, kas saistīta ar zemes reljefa izmaiņām, apbūvi, apmežošanu, meliorāciju. Pašlaik pilskalna DA malā uzbērts dambis, nosprostojošs gravā strautu un uzpludinot dīķi, tādējādi kaitējot pilskalna uztveramībai. Apkārtnes ainavai vairāku zemes īpašumu robežās saimnieciski maz pārveidota. Ainavu raksturo Z-D virzienā orientēta purvaina, kokiem un krūmiem aizaugusi Ālandes senleja uz R no pilskalna. Uz Z, A un D no pilskalna klajas pļavas un tīrumi pakalnos, ko veido lielākas vai mazākas Ālandei perpendikulāras gravas.

265. Aizsardzības zonas grafiskais attēls

Tāšu pilskalns aizsargjoslas (aizsardzības zonas) robežpunktu koordinātes:

Robežpunkta apzīmējums	Koordinātes
A	x=281269; y=328131
B	x=281130; y=328187
C	x=281012; y=328103
D	x=281093; y=327989
E	x=281242; y=327976

Tāšu pilskalns aizsargjoslas (aizsardzības zonas) robežu apraksts:

Robežas apzīmējums	Apraksts
A-B	robeža vilkta no kadastra lūzumpunkta, no zemes īpašuma Vitkas (kadastra Nr. 64960050011) robežas pa tīrumu līdz gravai ZZR-DDA virzienā, līdz zemes kadastra robežu krustpunktam un Tāšu pilskalns teritorijas robežas punktam nr.5, robežas garums 149m
B-C	robeža vilkta ZA-DR virzienā pāri gravai, pa zemes īpašuma Mauerbahi (kadastra Nr. 6496005020) pa tīrumu līdz zemes kadastra robežu krustpunktam, robežas garums 145m
C-D	robeža vilkta DA-ZR virzienā pa zemes īpašuma ar kadastra Nr. 64760050032) teritoriju, pa gravas nogāzi caur krūmāju, bērzu birzi un pa zemu pļavu līdz zemes kadastra robežai, robežas garums 139m
D-E	robeža vilkta D-Z virzienā pa zemes īpašuma Vitkas (kadastra Nr. 64960070236) teritoriju, pa zemu pļavu, robežas garums 149,5m
E-A	robeža vilkta DRR-ZAA virzienā pa zemes īpašuma Vitkas (kadastra Nr. 64960070236) teritoriju, pa zemu pļavu, pāri pauguram līdz strautam, līdz zemes kadastra robežai, robežas garums 157m

Aizsardzības zonu raksturojošie fotoattēli:

266.attēls. Tāšu
pilskalna aizsardzības
zonas robeža E-A-B,
skats uz punktu A no
D
R.Ritums, 2011

267.attēls. Tāšu
pilskalna
aizsardzības zonas
robeža posmā B-A.
No D
R.Ritums, 2011

268.attēls. Tāšu
pilskalna
aizsardzības zona
posmā A-B-C, skats
uz punktu B no R
R.Ritums, 2011

269.attēls. Tāšu pilskalna aizsardzības zonas robeža posmā B-C. No ZR <i>R.Ritums, 2011</i>	
270.attēls. Tāšu pilskalna aizsardzības zona posmā E-D-C, skats uz punktu D no Z <i>R.Ritums, 2011</i>	
271.attēls. Tāšu pilskalna aizsardzības zona posmā D-E. No D <i>R.Ritums, 2011</i>	

272.attēls. Tāšu pilskalna aizsardzības zona posmā E-D. No ZA R.Ritums, 2011	
273.attēls. Tāšu pilskalna aizsardzības zona posmā E-A. No A R.Ritums, 2011	

274.attēls. Tāšu
pilskalna
aizsardzības zona
posmā E-A. No ZR
R.Ritums, 2011

Ieteikumi:

Tāšu pilskalns nav iekļauts tūrisma aprītē, tomēr, ņemot vērā to, ka pilskalns samērā labi pieejams, labi redzams (īpaši no A, DA puses), to varētu iekļaut apskates objektu maršrutos. Vēlams uzstādīt informatīvu stendu.

Aizsardzības zonas teritorijā kā galvenā prasība jāievēro nepieciešamība saskaņot ar Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekciju jebkuru saimniecisko darbību, kas saistīta ar zemes reljefa izmaiņām (dambja uzbēršana, dīķa uzpludināšana), apmežošanu, meliorāciju.

Pieminekļa teritorijā un aizsardzības zonā līdzšinējā saimnieciskā darbība var tikt turpināta.

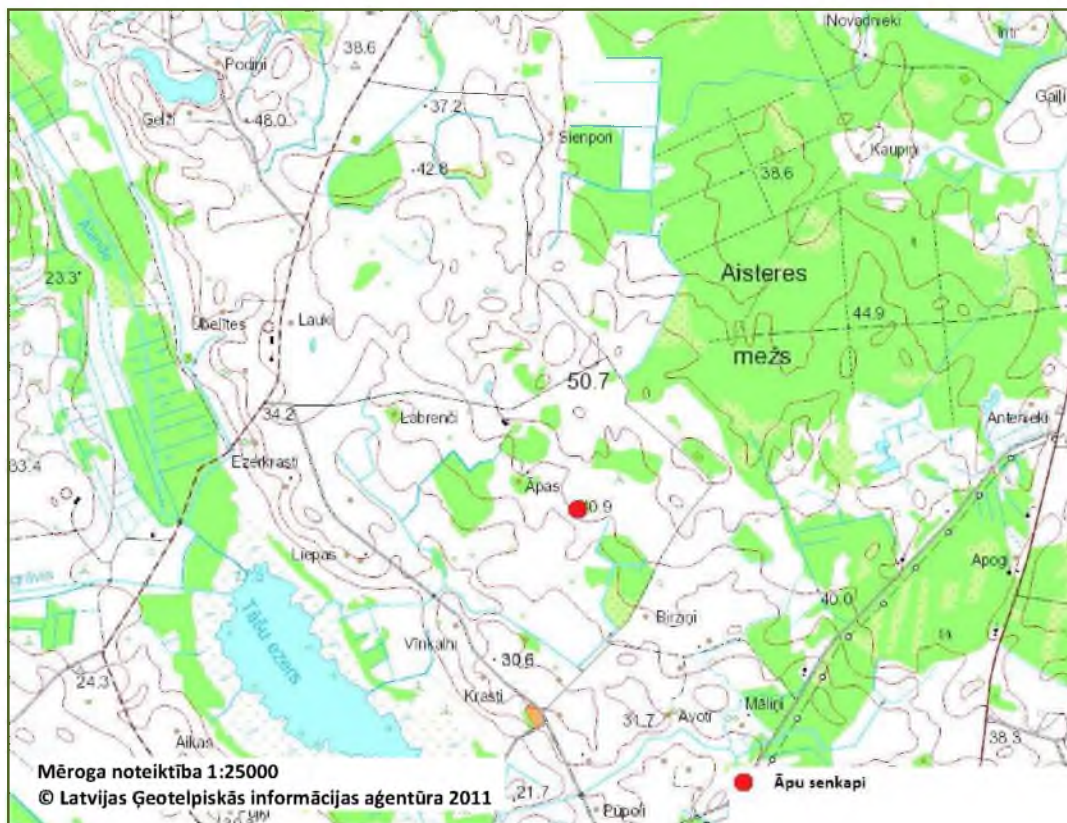
2.19. Āpu senkapi (Puņķa kalns)

Vietējās nozīmes arheoloģiskais piemineklis, valsts aizsardzības nr. 1368

Atrašanās vieta: Grobiņas novads, Medzes pagasts, pie Āpām.

Zemes īpašums Āpas, īpašuma kadastra Nr. 64760080006

Zemes vienības kadastra apzīmējums 64760080006

275.attēls. Pieminekļa novietojums

Āpu senkapi zināmi kopš 1929.gada, kad pierakstītas ziņas par cilvēku kaulu un kaltu naglu atradumiem šajā vietā. Jau tajā laikā ziņots, ka uzkalniņa Z daļa izraknāta.

Āpu senkapi atrodas Āpu māju zemē plašu, līdzenu tīrumu vidū, ap 400m uz DAA no Āpu mājām. Apkārtne izdalās kā neliels, lēzens, kokiem apaudzis uzkalniņš, tā diametrs ap 20m, augstums ap 1m. Senvietas R un Z daļā neregulāras rakumu bedres un neliels paaugstinājums, tur arī tikuši atrasti kauli. Teritorijas Z malā neliels dīķis. No tīruma senkapus nodala sekls grāvis, kas izrakts visapkārt uzkalniņam.

Senkapu teritorija saimnieciski netiek izmantota, tā apaugusi kokiem, vieta nav sakopta.

276.attēls. Āpu senkapi. No ZR, aizsardzības zonas A-B-C robežas R.Ritums, 2011	
277.attēls. Āpu senkapi. Grantsbedre senkapu R daļā. No DR R.Ritums, 2011	

Āpu senkapi kā arheoloģisks piemineklis – domājams viduslaiku kapsētiņa - iekļaujas arī tradicionālajā ainavā, kurai raksturīgi lauki ar nelieliem koku puduriem. Apkārtne senkapi izdalās tieši pateicoties koku apaugumam, nelielais paugurs apkārtne nav ievērojams, kapi postīti jau senatnē (rakta smilts, lapsu alas uc.).

Āpu senkapu aizsardzības pasākumu nodrošināšanā zināma nozīme ir arī to vizuālajai uztveramībai. Apdraudējumu var radīt ar zemes reljefa izmaiņām vai mežizstrādi saistīta saimnieciskā darbība. Apkārtnes ainava viena zemes īpašuma robežās ir maz pārveidota .

Ievērojot arheoloģiskā pieminekļa aizsardzības prasības, Āpu senkapu aizsardzības zona noteikta pa iedomātām līnijām zemes īpašuma Āpas robežās. To minimālais platums ir aptuveni 30m no pieminekļa teritorijas. Tajā pilnībā iekļaujas senkapu teritorija, tiek nodrošināta senkapu aizsardzība.

278. Aizsardzības zonas grafiskais attēls

Āpu senkapu aizsargjoslas (aizsardzības zonas) robežpunktu koordinātas:

Robežpunkta apzīmējums	Koordinātas
A	x=278380; y=330965
B	x=278520; y=330982
C	x=278498; y=331164
D	x=278357; y=331146

Āpu senkapu aizsargjoslas (aizsardzības zonas) robežu apraksts:

Robežas apzīmējums	Apraksts
A-B	robeža tiek vilkta pa iedomātu līniju zemes īpašuma Āpas kadastra Nr. (64760080006) teritorijā D-Z virzienā, pa tīrumu, garums 141 m
B-C	robeža tiek vilkta pa iedomātu līniju zemes īpašuma Āpas kadastra Nr. (64760080006) teritorijā R-A virzienā, pa tīrumu, garums 183m
C-D	robeža tiek vilkta pa iedomātu līniju zemes īpašuma Āpas kadastra Nr. (64760080006) teritorijā Z-D virzienā, pa tīrumu, garums 142m
D-A	robeža tiek vilkta pa iedomātu līniju zemes īpašuma Āpas kadastra Nr. (64760080006) teritorijā A-R virzienā, pa tīrumu, garums 182m

Aizsardzības zonu raksturojošie fotoattēli:

279.attēls. Āpu senkapi. Aizsardzības zonas C-D robeža. No Z R.Ritums, 2011			
280.attēls. Āpu senkapi. Aizsardzības zonas D-A robeža. No R R.Ritums, 2011			

281.attēls. Āpu
mājas. No ZR
R.Ritums, 2011

Ieteikumi:

Āpu senkapi nav iekļauti tūrisma aprītē. Ņemot vērā to, ka senkapi postīti un atrodas nomaļus, to iekļaušana apskates maršrutos nebūtu akcentējama.

Aizsardzības zonas teritorijā kā galvenā prasība būtu jāievēro nepieciešamība saskaņot ar Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekciju saimniecisko darbību, kas saistīta ar reljefa izmaiņām (dziļāk par 0,30 m), meliorāciju vai mežizstrādi.

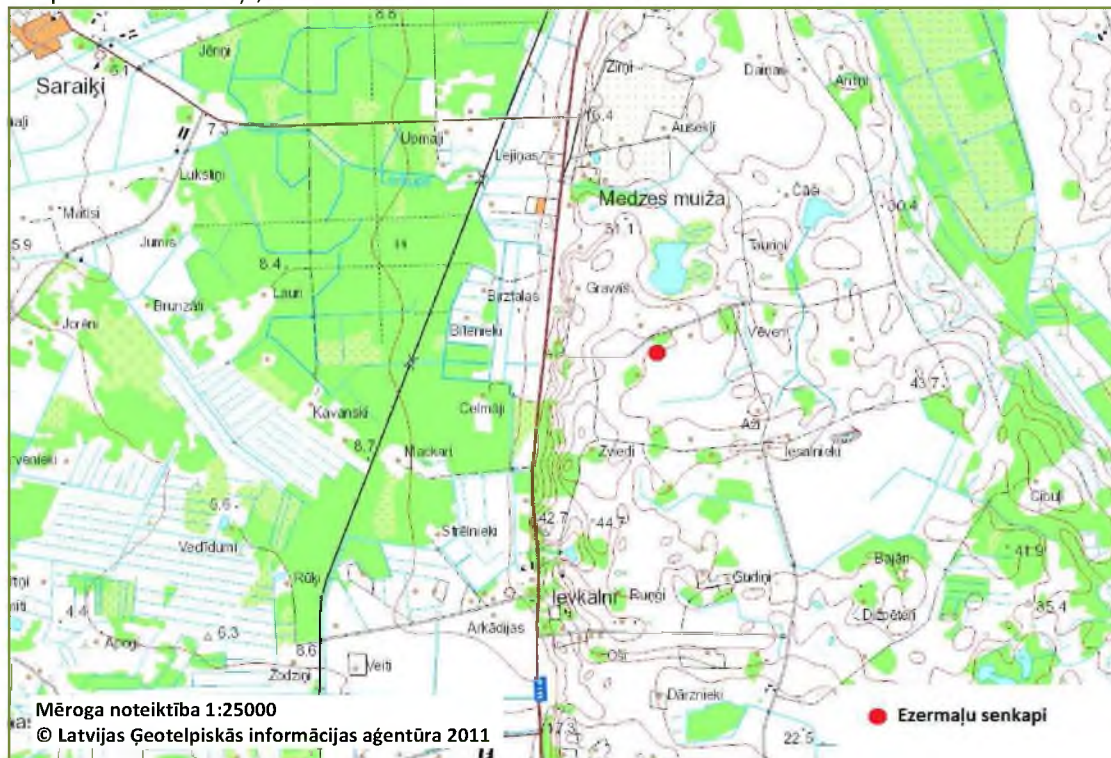
Līdzšinējā saimnieciskā darbība var tikt turpināta. Meža dabiskā kopšana, nepielietojot mežizstrādes tehniku, ir atļauta un vēlama.

2.20. Ezernaļu senkapi

Vietējās nozīmes arheoloģiskais piemineklis, valsts aizsardzības Nr. 1369.

Atrašanās vieta: Grobiņas novads, Medzes pagasts, pie Ezernaļiem

Zemes īpašums Stūrmaņi, kadastra Nr. 647660010046

282.attēls. Pieminekļa novietojums

Ezernaļu senkapi zināmi kopš 20.gs. 20-jiem gadiem, kad, pagrabu rokot, atrastas senlietas un cilvēku kauli, bet ziņas pierakstītas tikai 1964.g.; piemineklis apsekots 1970.g. un 1979.g.

Senkapi atrodas apmēram 1km uz A Grobiņas – Ventspils ceļa (P 111), vietējās nozīmes Mazmedzes ceļa D malā, 100m uz DR no Stūrmaņu mājām. Tie lokalizēti gandrīz apaļā, dabiskā paugurā neliela purviņa malā. Nogāzes lēzenas, tikai A puse stāvāka. Uzkalniņa diametrs 50-70m, augstums ap 7m. Senkapu tiešā tuvumā kādreiz atradušās Skrubu mājas, bet meliorācijas rezultātā tās nograutas, sastumtas kaudzē (akmeņu kaudze mūsdienās iezīmē māju vietu).

Senkapu teritorija tikusi lauksaimnieciski izmantota, pašlaik izmanto kā ganības.

Ezernaļu senkapu teritorija kā arheoloģisks piemineklis ar īpašām ainaviskām vērtībām neizdalās, galvenā kultūrvēsturiskā vērtība – senie apbedījumi, acīmredzot ievērojami postīti māju celtniecības un meliorācijas rezultātā. Apkārtnes reljefā – paugurainu lauku vidū – senkapi īpaši neizdalās, tie lokalizēti vienā zemes īpašumā.

283.attēls. Ezermaļu senkapi. No DR R.Ritums, 2011	
284.attēls. Ezermaļu senkapi. No D R.Ritums, 2011	

Ezermaļu senkapu aizsardzības pasākumu nodrošināšanā arheoloģiskā pieminekļa vizuālās uztveramības nodrošināšana ir visai būtiska. Apdraudējumu var radīt ar zemes reljefa izmaiņām saistīta saimnieciskā darbība. Apkārtnes ainava vairāku zemes īpašumu robežās ir ievērojami izmainīta meliorācijas rezultātā. To tagad raksturo plaši, klaji tīrumi un pļavas.

Ievērojot arheoloģiskā pieminekļa aizsardzības prasības, Ezermaļu senkapu aizsardzības zonas robežas noteiktas pa zemes īpašuma Stūrmaņi, kadastra Nr. 647660010046, teritoriju un robežu, ņemot vērā pieminekļa specifiku, ainavas un reljefa īpatnības. Aizsardzības zonā pilnībā iekļauts uzkalniņš, kur atrasti apbedījumi, un tā pakāje līdz kādreizējai māju vietai DA virzienā, nodrošinot pieminekļa aizsardzību.

285. Aizsardzības zonas grafiskais attēls

Ezermalu senkapu aizsargjoslas (aizsardzības zonas) robežpunktu koordinātas:

Robežpunkta apzīmējums	Koordinātas
A	x=281526; y=324721
B	x=281479; y=324687
C	x=281385; y=324688
D	x=281351; y=324765
E	x=281467; y=324815

Ezermalu senkapu aizsargjoslas (aizsardzības zonas) robežu apraksts:

Robežas apzīmējums	Apraksts
A – B	robeža vilkta pa iedomātu līniju zemes īpašuma Stūrmaņi (kadastra Nr. 647660010046) teritorijā ZA-DR virzienā pa pļavu, pa pieminekļa teritorijas robežu, robežas garums 57m
B – C	robeža sakrīt ar zemes īpašuma Stūrmaņi (kadastra Nr. 647660010046) A robežas posmu, ar pieminekļa teritorijas robežu, robežas garums 94m
C – D	robeža vilkta pa iedomātu līniju zemes īpašuma Stūrmaņi (kadastra Nr. 647660010046) teritorijā ZR-DA virzienā pa pļavu, robežas garums 84m
D – E	robeža vilkta pa iedomātu līniju zemes īpašuma Stūrmaņi (kadastra Nr. 647660010046) teritorijā DR-ZA virzienā pa pļavu, robežas garums 126m
E-A	robeža vilkta pa iedomātu līniju zemes īpašuma Stūrmaņi (kadastra Nr. 647660010046) teritorijā DD-ZR virzienā pa pļavu, robežas garums 111m

Aizsardzības zonu raksturojošie fotoattēli:

286.attēls. Ezermaļu senkapu aizsardzības zonas robeža posmā A-B. No DA R.Ritums, 2011			
287.attēls. Ezermaļu senkapu aizsardzības zonas robeža posmā B-C- D. No DR R.Ritums, 2011			
288.attēls. Ezermaļu senkapu aizsardzības zonas robeža posmā A-E- D. No ZR R.Ritums, 2011			

Ieteikumi:

Ezermaļu senkapi nav iekļauti tūrisma aprītē un, ņemot vērā to saglabāšanās pakāpi, tas nebūtu arī īpaši akcentējams, sastādot apskates maršrutus.

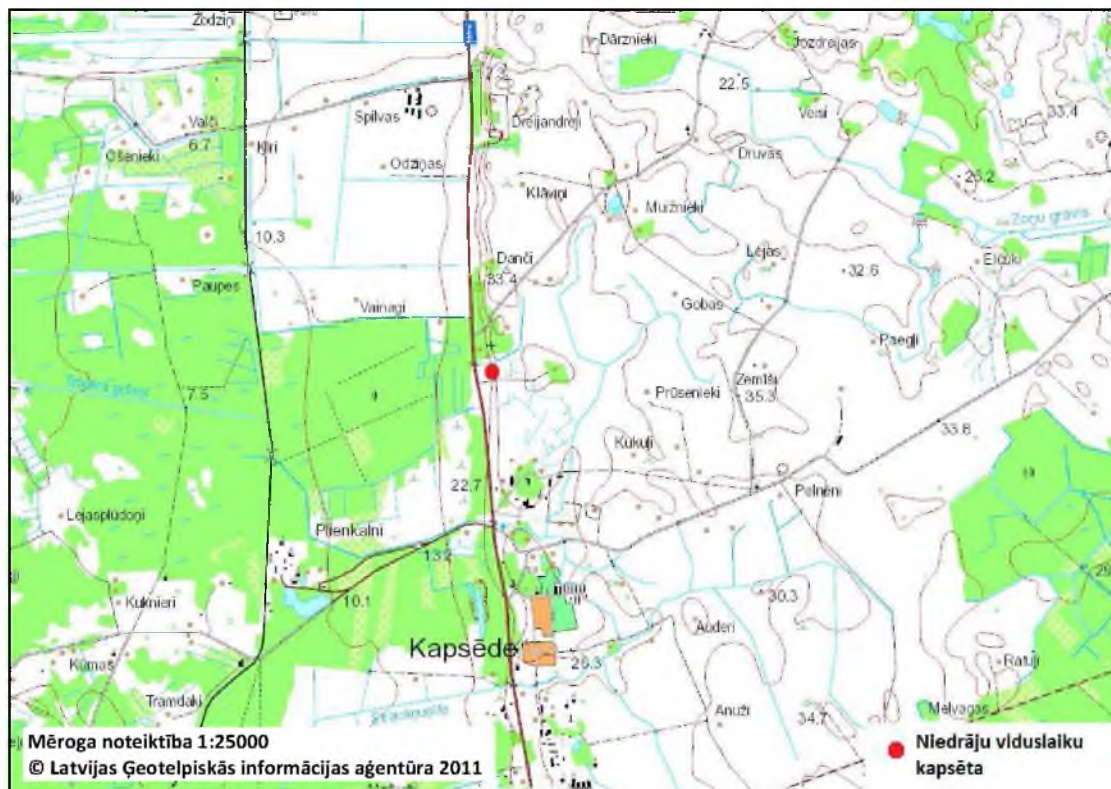
Aizsardzības zonas teritorijā kā galvenā prasība jāievēro nepieciešamība saskaņot ar Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcijā jebkuru saimniecisko darbību, kas saistīta ar zemes reljefa izmaiņām (dziļāk par 0,30 m) vai meliorāciju. Līdzšinējā saimnieciskā darbība var tikt turpināta.

2.21. Niedrāju viduslaiku kapsēta

Vietējās nozīmes arheoloģiskais piemineklis, valsts aizsardzības Nr. 1372.

Atrašanās vieta: Grobiņas novads Medzes pagasts, pie Niedrājiem.

Zemes īpašums Niedrkalni, kadastra Nr. 64760070217, 64760070045

289.attēls. Pieminekļa novietojums

Niedrāju viduslaiku kapsēta zināma jau kopš 1928.g., kad pierakstīts ziņojums, ka, rokot smiltis, atrasti cilvēku kauli. Pēc vietējo iedzīvotāju ziņām, kad tikusi būvēta jaunā šoseja, vēl 1980.gados tikušas atrastas senlietas un cilvēku kauli.

Niedrāju viduslaiku kapsēta atrodas Grobiņas – Ventspils šosejas (P 111) A malā, vecā ceļa malā, 30m uz D no Niedrāju mājām. Tas ir neliels Z-D virzienā orientēts reljefa pacēlums senā jūras krasta lēzenajā nogāzē, kas daļēji apbūvēts ar saimniecības ēkām, tajā kādreiz bijušas ieraktas bedres. Uzkalniņa R nogāzē koku rinda. Senkrasta pakājē, uz R no Niedrāju kapsētas grantsbedre, kas tagad aizaugusi kokiem – te tikušas atrastas bronzas saktas. Kapsētas teritorijas DA daļā otrs neliels uzkalniņš līdz 50cm augsts, kur arī bijuši apbedījumi.

Niedrāju viduslaiku kapsētas teritorija kā arheoloģiskais piemineklis ar ainaviskām vērtībām neizceļas, galvenā kultūrvēsturiskā vērtība – senie apbedījumi lielā mērā iznīcināti, rokot granti, daļēji saglabājusies tikai kapsētas perifērija. Apkārtnes reljefā kapsēta īpaši neizdalās, tā lokalizējama divu zemes īpašumu robežās (kadastra Nr. 64760070217, 64760070045). Niedrāju viduslaiku kapsētas teritorija ievērojami postīta, rokot granti, ceļot saimniecības ēkas, rokot bedres.

290.attēls. Niedrāju viduslaiku kapsēta. No DR R.Ritums, 2011	
291.attēls. Niedrāju viduslaiku kapsēta. No ZR R.Ritums, 2011	

Niedrāju viduslaiku kapsētas aizsardzības pasākumu nodrošināšanā arheoloģiskā pieminekļa vizuālās uztveramības nodrošināšana nav būtiska. Apdraudējumu var radīt saimnieciskās aktivitātes, kas saistītas ar zemes reljefa izmaiņām. Apkārtnes ainava vairāku zemes īpašumu robežās ir ievērojami pārveidota: R pusē grantsbedre, A pusē izrakts dīķis, izveidoti tīrumi, Z pusē uzceltas dzīvojamās mājas un saimniecības ēkas, uz D no kapsētas – tīrumi, ganības, krūmāji.

Kapsētas teritorija tiek saimnieciski izmantota (saimniecības ēkas un ar tām saistīta darbība), tā ir nesakopta. Daļa teritorijas tiek izmantota kā ganības.

Ievērojot arheoloģiskā pieminekļa aizsardzības prasības, Niedrāju viduslaiku kapsētas aizsardzības zonas robežas noteiktas pa zemes īpašuma Niedrkalni (kadastra Nr. 64760070217) un zemes īpašuma Priedāji (kadastra Nr. 64760070045) robežām un teritoriju, ievērojot pieminekļa specifiku un reljefa īpatnības. Tajā pilnībā iekļaujas vēl atlikusi kapsētas daļa un iespējamo apbedījumu vieta uz D no tās. R pusē aizsardzības zonā ietverta arī vecā ceļa (tagad māju ceļa) vieta, kas nodrošinātu kapsētas atlikušās daļas aizsardzību, ja tiktu veikti ceļa remonta vai rekonstrukcijas darbi, kas saistīti ar zemes reljefa izmaiņām.

292. Aizsardzības zonas grafiskais attēls

Niedrāju viduslaiku kapsētas aizsargjoslas (aizsardzības zonas) robežpunktu koordinātes:

Robežpunkta apzīmējums	Koordinātes
A	x=277073; y=323931
B	x=277083; y=323974
C	x=276956; y=323997
D	x=276941; y=323930

Niedrāju viduslaiku kapsētas aizsargjoslas (aizsardzības zonas) robežu apraksts:

Robežas apzīmējums	Apraksts
A – B	robeža sakrīt ar pieminekļa teritorijas robežu un zemes īpašuma Niedrkalni (kadastra Nr. 64760070217) Z robežas posmu, robežas garums 44m
B – C	robeža vilkta pa iedomātu līniju no zemes īpašuma Niedrkalni (kadastra Nr. 64760070217) robežas Z- D virzienā pa pļavu uz A no izraktā dīķa līdz zemes īpašuma Priedāji (kadastra Nr. 64760070045) D robežai, robežas garums 129m
C – D	robeža sakrīt ar zemes īpašuma Priedāji (kadastra Nr. 64760070045) robežas D posmu, robežas garums 69 m
D – A	robeža vilkta pa zemes īpašuma Priedāji (kadastra Nr. 64760070045), pa māju ceļa R malu, robežas garums 132m

Aizsardzības zonu raksturojošie fotoattēli:

293.attēls. Niedrāju viduslaiku kapsētas aizsardzības zonas robeža posmā A-B. No R R.Ritums, 2011	
294.attēls. Niedrāju viduslaiku kapsētas aizsardzības zonas robeža posmā C-B. No D R.Ritums, 2011	
295.attēls. Niedrāju viduslaiku kapsētas aizsardzības zonas robeža posmā D-C. No R R.Ritums, 2011	

296.attēls. Niedrāju viduslaiku kapsētas aizsardzības zonas robeža posmā D-E. No D R.Ritums, 2011	
297.attēls. Niedrāju viduslaiku kapsētas aizsardzības zonas robeža posmā A-E. No Z R.Ritums, 2011	

Ieteikumi:

Niedrāju viduslaiku kapsēta nav iekļauta tūrisma aprītē. Ņemot vērā tās slikto saglabātību un pašreizējās izmantošanas specifiku, tas nebūtu īpaši akcentējams, sastādot apskates maršrutus.

Aizsardzības zonas teritorijā kā galvenā prasība jāievēro nepieciešamība saskaņot ar Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekciju saimniecisko darbību, kas saistīta ar zemes reljefa izmaiņām (dziļāk par 0,30m).

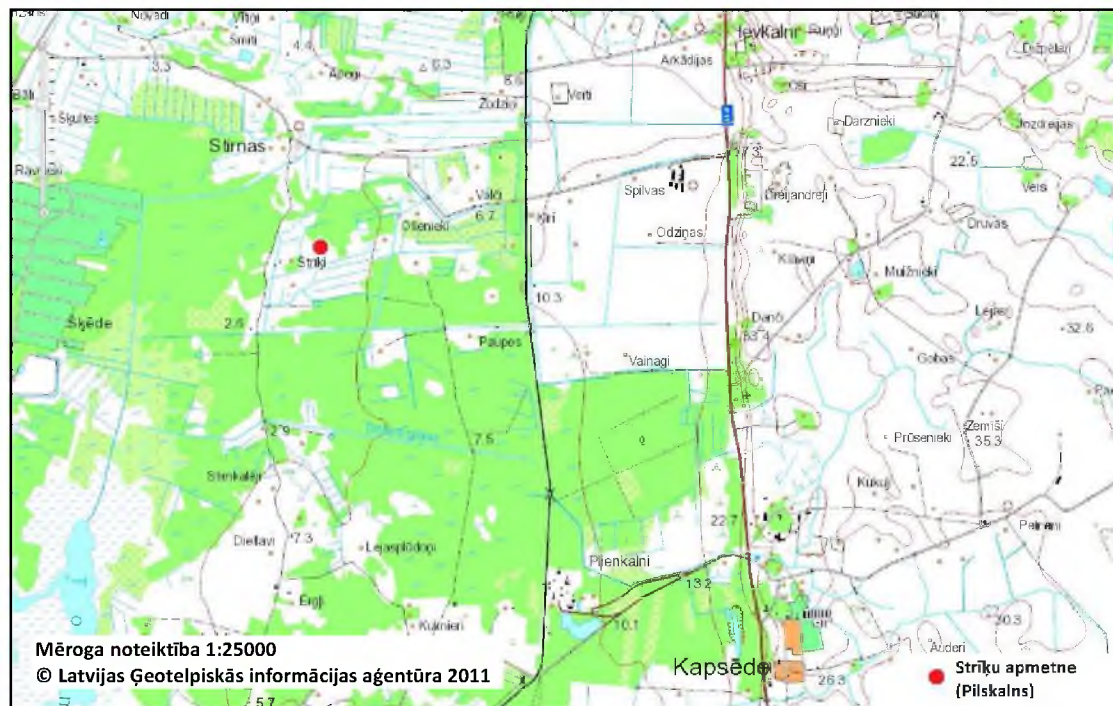
Pašreizējā saimnieciskā darbība var tikt turpināta.

2.22. Strīķu apmetne (Pilskalns)

Vietējās nozīmes arheoloģiskais piemineklis, valsts aizsardzības Nr. 1374.

Atrašanās vieta: Grobiņas novads, Medzes pagasts, pie Strīķiem.

Zemes īpašums Lakstīgalas, kadastra Nr. 64760030046

298.attēls. Pieminekļa novietojums

Strīķu apmetne zināma kopš 1929.g., kad pierakstītas ziņas, ka te bijuši divas ap 30m garas akmeņu krāvumu rindas, tumšs kultūrslānis. Akmeņi tikuši nolasīti Liepājas ostas celtniecībai. Piemineklis apsekots 1990.g.

Strīķu apmetne atrodas piejūras līdzenumā ap 150m uz ZA no pamestajām Strīķu mājām un ap 350m uz ZZA no Čuncu mājām nelielā reljefa pacēlumā. Tas ir neliels, izplūdis uzkalniņš, kas apkārtējā vidē tikpat kā neizdalās. Apmetnes teritorija tikusi meliorēta un saimnieciski izmantota, pašlaik apaugusi ar zāli.

Strīķu apmetnes teritorija kā arheoloģisks piemineklis ar ainaviskām vērtībām neizceļas, galvenā kultūrvēsturiskā vērtība – kultūrslānis, konstrukcijas – atrodas zem augsnes. Apmetne vismaz daļēji sapostīta, novācot akmeņus, meliorācijas rezultātā.

Strīķu apmetnes aizsardzības pasākumu nodrošināšanā arheoloģiskā pieminekļa vizuālās uztveramības nodrošināšana nav būtiska. Apdraudējumu var radīt ar zemes reljefa izmaiņām saistīta saimnieciskā darbība, mežizstrāde. Apkārtnes ainava viena zemes īpašuma robežās saimnieciski nav īpaši izmainīta. Tai raksturīgas meliorētas pļavas, meži (ZA pusē), kas izveidojusies 20.gs.otrajā pusē.

299.attēls. Strīķu apmetne (Pilskalns). No D R.Ritums, 2011			
300.attēls. Strīķu apmetne (Pilskalns). No R R.Ritums, 2011			

levērojot arheoloģiskā pieminekļa aizsardzības prasības, Strīķu apmetnes aizsardzības zonas robežas noteiktas pa iedomātām līnijām zemes īpašuma Lakstīgalas (kadastra Nr. 64760030046) teritorijā, ņemot vērā pieminekļa specifiku (iespējami kultūrslāņa atradumi plašākā teritorijā) un apkārtējās vides īpatnības. Aizsardzības zonā iekļaujas viss uzkalniņš, kur iespējama apmetnes vieta, un tā apkārtnē, nodrošinot pietiekamu pieminekļa aizsardzību.

301. Aizsardzības zonas grafiskais attēls

Strīķu apmetnes (Pilskalna) aizsargjoslas (aizsardzības zonas) robežpunktu koordinātes:

Robežpunkta apzīmējums	Koordinātes
A	x=278264; y=320774
B	x=278297; y=320816
C	x=278221; y=320932
D	x=278131; y=320940
E	x=278107; y=320850

Strīķu apmetnes (Pilskalna) aizsargjoslas (aizsardzības zonas) robežu apraksts:

Robežas apzīmējums	Apraksts
A – B	robeža vilkta pa iedomātu līniju zemes īpašuma Lakstīgalas (kadastra Nr. 64760030046) teritorijā ZAA-DRR virzienā pa pļavu, robežas garums 53m
B – C	robeža vilkta pa iedomātu līniju zemes īpašuma Lakstīgalas (kadastra Nr. 64760030046) teritorijā ZR-DA virzienā pa pļavu gar meža malu, robežas garums 138,5m
C – D	robeža vilkta pa iedomātu līniju zemes īpašuma Lakstīgalas (kadastra Nr. 64760030046) teritorijā Z-D virzienā pa pļavu, robežas garums 90m
D – E	robeža vilkta pa kadastru zemes īpašuma Lakstīgalas (kadastra Nr. 64760030046) teritorijā ZAA-DRR virzienā pa pļavu gar meliorācijas grāvja Z malu, robežas garums 93m
E - A	robeža vilkta pa iedomātu līniju zemes īpašuma Lakstīgalas (kadastra Nr. 64760030046) teritorijā ZZR-DDA virzienā pa pļavu, robežas garums 174,5m

Aizsardzības zonu raksturojošie fotoattēli:

302.attēls. Strīķu apmetnes (Pilskalna) aizsardzības zona posmā A-B. No DA R.Ritums, 2011			
303.attēls. Strīķu apmetnes (Pilskalna) aizsardzības zona posmā B-C. No DA R.Ritums, 2011			
304.attēls. Strīķu apmetnes (Pilskalna) aizsardzības zona posmā B-C-D. No ZR R.Ritums, 2011			

305.attēls. Strīķu apmetnes (Pilskalna) aizsardzības zona posmā D-E-A. No ZR R.Ritums, 2011	
306.attēls. Strīķu apmetnes (Pilskalna) aizsardzības zona posmā E-A. No A R.Ritums, 2011	

Ieteikumi:

Strīķu apmetne nav iekļauta tūrisma aprītē. Ņemot vērā tās slikto saglabātības pakāpi un nomaļo atrašanās vietu, tas arī nebūtu īpaši akcentējams, sastādot apskates maršrutus.

Aizsardzības zonas teritorijā kā galvenā prasība jāievēro nepieciešamība saskaņot Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcijā saimniecisko darbību, kas saistīta ar zemes reljefa izmaiņām (dziļāk par 0,30 m), meliorāciju vai mežizstrādi.

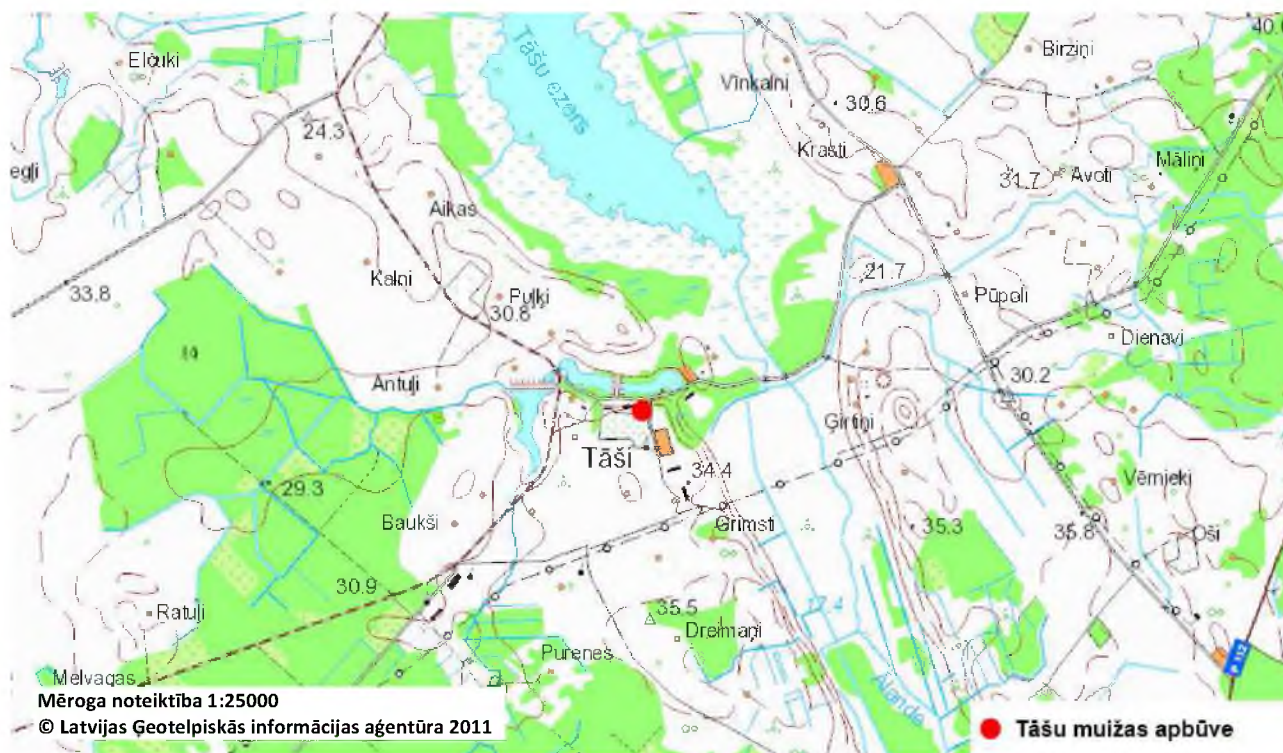
Līdzšinēja saimnieciskā darbība var tikt turpināta.

2.23. Tāšu muižas apbūve

Valsts nozīmes arhitektūras piemineklis, valsts aizsardzības Nr. 6424

(apstiprināts ar Kultūras Ministrijas 29.10.1998 rīkojumu Nr.128, publicēts laikrakstā "Latvijas Vēstnesis" 18.12.1998.)

Atrašanās vieta: Grobiņas novads, Medzes pagasts, Tāšu muiža

307.attēls. Pieminekļa novietojums

Tāšu muižas centra teritorija atrodas Ālandes upes ielejā pie Tāšu ezera, kura krasts, ezeram aizaugot, laika gaitā attālinājies no muižas centra teritorijas.

Pašreiz aizsardzībā ir Tāšu muižas apbūve (valsts aizsardzības nr.6424), dzīvojamā ēka (valsts aizsardzības Nr.6427), parks (valsts aizsardzības Nr.6429), kā arī interjera dekoratīvā apdare un vairāki interjera priekšmeti – 3 kamīni, parkets, portāls un durvju komplekts ar apkalumiem (katram savs aizsardzības numurs).

Tāšu muižas apbūve pētīta: *Tāšu muižas kompleksa arhitektoniski mākslinieciskā un vēsturiskā izpēte* [J.Zviedrāns, K.Veinberga, I.M.Janelis, 2000.] un *Tāšu muižas dārzs un parks. Rekonstrukcijas priekšlikumi – izpēte* [I.M.Janelis, 2003.], kas atrodas VKPAI Dokumentācijas centra arhīvā. Šajos darbos apkopota informācija par muižas vēsturi, muižas ēkām, apstādījumiem, ūdeņiem un ceļiem.

Īsajā ieskatā muižas vēsturē aprakstīts, ka tāšu muiža ir bruņniecības muiža ar 3 pusmuižām. 1501.gadā tā piešķirta par lēni Johanam Krūzem.³ 16.gs.beigās – 17.gs.sākumā muiža ir viņa mantinieku – Rapu dzimtas pārvaldījumā. 1641.gadā Anna Magdalēna Rapa laulājās ar Nikolausu Korfu, ar ko sākās Korfu dzimtas pārvaldīšanas laiks muižā sešu paaudžu garumā, kuras laikā uzceltas pašreiz esošās muižas ēkas. 1840.gadā muižu iegūst grāfs Eduards Keizerlinks. 1910.gadā Tāšu muižu nopērk Gothards fon Šrēders. 1921.gadā sakarā ar agrāro reformu, valsts atsavina zemi, bet 1922.gadā to nodod Talsu (Tāšu) pagasta īpašumā. „Lielajā” mājā (2-stāvu ēka, dažādos avots dažādi minētā, bijušais pārvaldnieka vai muižkunga

³ Tāšu muižas kompleksa arhitektoniski mākslinieciskā un vēsturiskā izpēte [J.Zviedrāns, K.Veinberga, I.M.Janelis] 2000., 10.lpp.

ērbergis) ierīko pagastnamu un kungu mājā (pašreiz aizsardzībā esošā dzīvojamā mājā) – skolu. 1974.gadā Tāšu pagastu sadala un pievieno Vērgales, Grobiņas un Medzes ciema padomēm. Tāšu muižas centrs nonāk Medzes ciema padomes īpašumā,⁴ ierīkojot šeit skolu, kas darbojas līdz 1969.gadam.

Muižas centrs ietvēra apbūvi un regulāro jeb barokālo dārzu, ainavu parku, augludārzu un vairākus dīķus. Apbūve izveidojusies trīs zonās: ap noslēgtu saimniecības rakstura pagalmu (tā iespējamās aprises šobrīd iezīmē saglabājusies saimniecības ēka (bijušais stallis un ratnīca) un dažu ēku pamati), parādes pagalmu (saglabājusies kungu jeb pils un „lielā” māja) un tālāk no centra ceļa malā uz Kapsēdes muižu un Rolavas krogu (saglabājusies bijušais kalpu ērbergis, rijas ēkas daļa un bijusī magazīnas klēts).

Vēl 19.gs. otrajā pusē Tāšu muižas centrā bija vairāk nekā 20 ēku. Par to liecina arī muižas dalīšanas dokumentos atrodamais ēku saraksts (LVVA, 1679.f., 172.apr., 1194.1.; 7. un 8.lp.). zemes dalīšanas procesā muižas centrs, kā arī centra ēkas, tika sadalītas vairākiem īpašniekiem.

Ar literu 7F nodalīta muižas centra daļa ‘sabiedrības vajadzībām’. Uz šo daļu attiecas šādas ēkas, kopsakaitā 14: 1 – pils; 3 – cūku kūts pie kalpu ērbergā; 5 – rija; 9 – pagrabs; 10 – kalpu ērbergis; 11 – muižkunga ērbergis; 15- laidars; 17 – zirgu stallis; 18 – govju kūts; 19 – vāgūzis; 20 – siena šķūnis; 22 – klēts; 23 – klēts; 24 – siltumnīca.

Šobrīd muižas apbūvē – pieminekļa teritorijā saglabājušās tikai kungu māja jeb pils (pieminekļu sarakstos dēvēta kā dzīvojamā māja ar valsts aizsardzības Nr. 6427), 2 – stāvu pārvaldnieka māja jeb muižkunga ērbergis, stallis – ratnīca, daļēji ūdensdzirnavu ēka un parks ar aizaugušiem dīķiem un dažu ēku pamatiem. Ārpus noteiktajai kultūras pieminekļa teritorijai saglabājusies rijas daļa un magazīnas klēts.

1734.gadā būvētā kungu māja ir izcils baroka laika arhitektūras piemineklis. Tā ir vienstāva mūra ēka ar plastiski barokālās formās veidotu fasāžu apdari, kā arī bagātīgu oriģinālo un vēlākos laikos iestrādāto detaļu klāstu.⁵

Saskaņā ar iepriekš minētajiem pētījumiem, muižas apstādījumu sistēma jeb šodien aizsardzībā esošā parka teritorija (valsts aizsardzības Nr. 6429) ietvēra vairākas laika gaitā izveidotas stādījumu grupas: bijušais regulārais jeb baroka dārzs, vecais un jaunais ainavu parks, augļu dārzs, parādes pagalma apstādījumi.

Tāšu muižas barokālā plānojuma dārzs līdz mūsdienām nav saglabājies, - ir zināms tikai neapstrīdams kopīgais apjoms, daži celiņu posmi un citas pirmajā mirklī netveramas pieturas zīmes. Pēc tradīcijas tas atradās tieši aiz kungu nama uz kopīgas kompozīcijas ass.⁶

Ainavu parks visticamāk veidots ap 1810. – 1820.gadu, ko netieši liecina pieminekļa postamentā iekaltais veltījuma teksts 1814.gadā mirušajai Agnesei Elizabetai fon Korfai. Atšķirībā no barokālā dārza, parks jeb ainaviskais dārzs ir puslīdz labi saglabājies. Parka ZR stūrī, domājams, cieši pie mūra žoga atradies atpūtas paviljons, kas 1920 – gados bijis visai bēdīgā stāvoklī un tāpēc paredzēts nojaukšanai.⁷ Parkā ir bijušas divas trīs lauces.

Dendroloģiski Tāšu muižas parks neizceļas ar vizuāli efektīgām introducēto koku un krūmu grupām, toties iespaidīgi ir koku izmēri.⁸

Muižas centrā bijusi dīķu sistēma. Starp baroka dārzu un ainavu parku atradās dārza dīķis, kas šobrīd ir aizaudzis. Kā minēts *Tāšu muižas kompleksa arhitektoniski mākslinieciskā un vēsturiskā izpētē*, Dzirnavu dīķis izveidots jau 16.gs. 80.gados.

⁴ Tāšu muižas kompleksa arhitektoniski mākslinieciskā un vēsturiskā izpēte [J.Zviedrāns, K.Veinberga, I.M.Janelis] 2000., 45.lpp

⁵ Turpat, 45.lpp.

⁶ Tāšu muižas dārzs un parks. Rekonstrukcijas priekšlikumi – Izpēte [I.M.Janelis, 2003.], 7.lpp.

⁷ Turpat, 9.lpp.

⁸ Turpat, 9.lpp

308.attēls. Tāšu muižas
apbūve. Skats no
Ālandes puses uz
muižas centru.
I.Jekale, 2011

309.attēls. attēls. Tāšu
muižas apbūve. Kunga
jeb dzīvojamā māja. No
bijušā baroka dārza
vietas.
I.Jekale, 2011

310.attēls. attēls. Tāšu
muižas apbūve. „Lielā”
māja. No
I.Jekale, 2011

311.attēls. attēls. Tāšu muižas apbūve. Bijušais stallis - ratnīca. No pagalma puses
I.Jekale,2011

312.attēls. attēls. Tāšu muižas apbūve. Bijušais ainavu parks un dārza dīķis. No iebraucamā ceļa
I.Jekale,2011

313.attēls. attēls. Tāšu muižas apbūve. Skats no bijušā baroka dārza vietas uz ainavu parku
I.Jekale,2011

314.attēls. attēls. Tāšu muižas apbūve. Skats uz piebraucamo ceļu. Priekšplānā bijušais kalpu (pārvaldnieka?)ērberģis. I.Jekale,2011

315.attēls. attēls. Tāšu muižas apbūves aizsargzonas teritorija. Skats uz bijušo riju. I.Jekale,2011

316.attēls. attēls. Tāšu muižas apbūves aizsargzonas teritorija. Skats uz bijušo magazīnas klēti.. I.Jekale,2011

317.attēls. attēls. Tāšu muižas apbūve. Dīķi un muižas ēkas. Skats no Kapsēdes ceļa puses
I.Jekale,2011

Tāšu muižas centra telpiskā struktūra laika gaitā zaudējusi daudzas ēkas un muižas kompleksa apstādījumi un dīķi. Ārpus muižas aizsargājamās apbūves teritorijas pašreiz atrodas bijušā muižas centra saimniecības ēkas (rija un magazīnas klēts), kuras kopā ar to zemes gabaliem tiek paredzētas iekļaut muižas apbūves aizsardzības zonā.

Tāšu muižas apbūves aizsardzības zonā iekļautas arī teritorijas no piebraucamajiem ceļiem (no Ālandes puses un Kapsēdes ceļa), no kuriem vizuāli uztverams muižas bijušais cents.

Ārpus aizsardzības zonai tiek atstātas daudzdzīvokļu dzīvojamās ēkas. Tajā pašā laikā teritoriju starp šo dzīvojamo apbūvi un muižas parku, kas nav apbūvēta, paredzēts iekļaut muižas apbūves aizsardzības zonā.

318.Aizsardzības zonas grafiskais attēls

Tāšu muižas apbūves aizsargjoslas (aizsardzības zonas) robežpunktu koordinātes:

Robežpunkta apzīmējums	Koordinātes	
	X	Y
A	276306	329195
B	276342	329233
C	276404	329740
D	276335	329852
E	276291	329988
F	276236	330286
G	276205	330312
H	276143	330103
I	276036	330119
J	275915	329902
K	275884	329801
L	276024	329654
M	276022	329333
N	276056	329345
O	276070	329313
P	276116	329336
R	276137	329282
S	276175	329235
T	276204	329239
U	276274	329218

Tāšu muižas apbūves aizsargjoslas (aizsardzības zonas) robežu apraksts:

Robežas apzīmējums	Apraksts
A-B	robeža vilkta pa kadastra 64760080190 ZR robežu, robežas garums 52,1 m
B-C	robeža vilkta pa kadastru 64760080108 uz grāvju krustpunktu, robežas garums 510,9 m
C-D	robeža vilkta pa kadastru 64760080108 uz kadastra 64760080107 stūri, robežas garums 131,6 m
D-E	robeža vilkta šķērsojot kadastru 64760080107, robežas garums 142,6 m
E-F	robeža vilkta šķērsojot kadastru 64760080099, robežas garums 303,0 m
F-G	robeža vilkta pa kadastra robežu šķērsojot ceļu līdz grāvim, robežas garums 40,8 m
G-H	robeža vilkta pa grāvi šķērsojot kadastru 64760080162, robežas garums 218,3 m
H-I	robeža vilkta pa kadastra 64760080103 A robežas posmu, robežas garums 108,3 m
I-J	robeža vilkta pa kadastra 64760080103 D robežu, robežas garums 248,7 m
J-K	robeža vilkta pa kadastra 64760080219 D robežas posmu, robežas garums 106,9 m
K-L	robeža vilkta šķērsojot kadastru 64760080219 un pa kadastra 64760080085 ZA robežu uz kadastra 64760080207 DA stūri, robežas garums 203,2 m
L-M	robeža vilkta pa kadastru 64760080207 un 64760080178 D robežu, robežas garums 320,5 m
M-N	robeža vilkta pa kadastra 64760080178 R robežas posmu, robežas garums 36,0 m
N-O	robeža vilkta pa kadastra 64760080130 DR robežu, robežas garums 34,8 m
O-P	robeža vilkta pa kadastra 64760080130 R robežas posmu, robežas garums 51,3 m
P-R	robeža vilkta pa kadastru 64760080138 uz mežaudzes stūri, robežas garums 57,2 m
R-S	robeža vilkta pa kadastru 64760080138 gar mežaudzi, robežas garums 60,3 m
S-T	robeža vilkta pa kadastra 64760080138 R robežas posmu, robežas garums 29,4 m
T-U	robeža vilkta šķērsojot ceļu krustojumu, robežas garums 72,7 m
U-A	robeža vilkta pa kadastra 64760080190 DR robežu pa ceļa malu, robežas garums 39,6 m

Aizsardzības zonu raksturojošie fotoattēli:

319.attēls. Tāšu
muižas apbūves
aizsardzības zona
posmā A-B-C. No
DR
I.Jekale, 2012

320.attēls. Tāšu
muižas apbūves
aizsardzības zona
posmā C-D-E-F. No
A (Ālandes)
I.Jekale, 2012

321.attēls. Tāšu muižas apbūves aizsardzības zona posmā F-G-H-I-J-K. No A (Ālandes)
I.Jekale, 2011

322.attēls. Tāšu muižas apbūves aizsardzības zona posmā K-L. No R
I.Jekale, 2012

323.attēls. Tāšu muižas apbūves aizsardzības zona posmā L-M. No A
I.Jekale, 2012

324.attēls. Tāšu
muižas apbūves
aizsardzības zona
posmā M-N-O-P-R-
S. No ZR
I.Jekale, 2012

325.attēls. Tāšu
muižas apbūves
aizsardzības zona
posmā S-T-U-A. No
ZR
I.Jekale, 2011

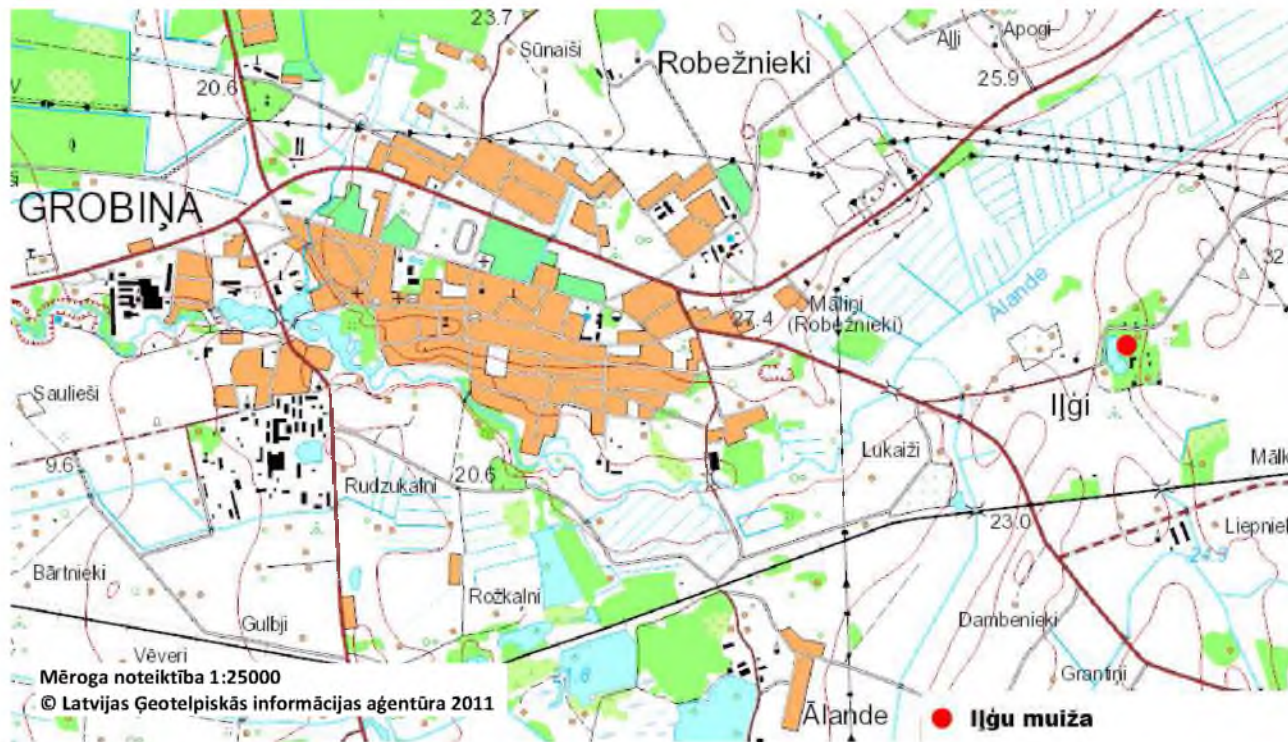

2.24. Balkona margas (Ilģu muiža)

Valsts nozīmes mākslas piemineklis, valsts aizsardzības nr. 3813

Atrašanās vieta: Grobiņas novads, Grobiņas pagasts, Ilģi.

Zemes īpašums Ilģu muiža, īpašuma kadastra Nr. 64600050066

326.attēls. Pieminekļa novietojums

Ilģu muižas pils bija 18., 19.gs. otrās puses ēka, kuras arhitektūrā dominēja franču renesanses formas, taču kā atzīts Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcijas Dokumentācijas centra arhīva materiālos atrodamajā sarakstē 2004.gadā: bezjēdzīgu padomju laiku pārveidojumu rezultātā senā ēka ir zaudējusi daļu no savas arhitektoniskās un vēsturiskās vērtības, - muižas pils nav iekļauta Valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu sarakstā, bet šajā sarakstā kā valsts nozīmes piemineklis ir iekļautas balkona margas (Aizsardzības Nr.3813).

Pielikumā pie vizuālā apsekošanas akta nr.46 2004.gada 7.aprīlī aprakstīts, ka „18./19.gadsimta mijā dzelzī kalto balkonu margu raksts sadalīts pa ritmiskiem posmiem. Posmus virs augšējās meandras joslas akcentē nelielas misiņa bumbas. Šie akcenti margām dod viegluma efektu un kalpo kā ērti un „silti” rokturi. Mākslinieciskā izteiksmīguma, izpildījuma un nozīmīguma ziņā, balkona margas ir valsts nozīmes mākslas piemineklis.”⁹

Ņemot vērā, ka no pati muižas ēka zaudējusi savu vēsturisko un arhitektonisko vērtību un kā mākslinieciska vērtība atzīta tikai muižas ēkas detaļa – balkona margas, ierosinām aizsardzības zonu nenoteikt jeb to noteikt nulles attālumā no objekta.

⁹ Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcijas Dokumentācijas centra arhīva lieta Nr.08-04-III,IV-27-I-1812

327.attēls. Balkona margu atrašanās vieta

328.attēls. Ilgū muiža, 1949.
 VKPAI Dokumentācijas centra arhīvs,
 Lieta.1812

329.attēls. Ilģu muiža,1949.
VKPAI Dokumentācijas centra arhīvs,
Lieta.1812

330.attēls. Balkona margas Ilģu
muižā,
I.Jekale, 2012

331.attēls. Balkona margas Ilģu
muižā,
I.Jekale, 2012

